

SLOVENSKI JADRAN

LETNO IV. ŠTEV. 5

Koper, petek 28. januarja 1955

POSAMEZNA ŠTEVLKA 10 DIN

DESET LET SINDIKATOV NOVE JUGOSLAVIJE

Ob deseti obletnici ustanovitve naših sindikatov je tovarš Edvard Kardelj, podpredsednik Zveznega izvršnega sveta, v odgovoru na vprašanja uredništva beograjskega lista »Rad« obravnaval delo našega sindikalnega gibanja in naših sindikalnih organizacij v desetih letih od ustanovitve. Iz njegovih odgovorov objavljam glavne misli.

Neposredno po osvoboditvi so sindikati opravili ogromno delo v organizirjanju delavskega razreda in v razvijanju njegove iniciative pri novi proizvodnje, ki jo je opustošila vojna. Tedaj smo imeli relativno še slab in nerazvit državni in gospodarski aparat. Zato je imela velika roba sindikatov — skupno z organizacijami Komunistične partije — za razvijanje vseljudske aktivnosti za člmljitev obnovo proizvodnje ob skrajnem požrtvovanju delavskega razreda usoden pomen v tem času. V obdobju industrializacije je prišlo to prav posebno do izraza. Vloga sindikatov je bila v naši gospodarski graditvi in dviganju iz zaostalosti predhodnik današnjega delavskega samoupravljanja v gospodarstvu, ki je zdaj podlaga vsega našega socialnega in političnega sistema. Tudi v sedanjem obdobju našega notranjega razvoja daje sindikati pomemben prispevek k doseženim uspehom. Posebno prihaja do izraza velika vzgojna vloga sindikatov. V pripravljanju in v usposabljanju naših delovnih množic za zavestno socialistično odločanje v demokratičnih samoupravnih organih priznajalci so se sindikati zares v polni meri uveljavili kot šola socializma. Pomagali so s svojimi bogatimi izkušnjami tem organom prebroditi začetne težave in jih učinkovito speljali v opravljanje njihovih odgovornih funkcij. Nadalje so sindikati zelo uspešno sodelovali z državnimi organi pri izdelovanju in izdajanju raznih predpisov za pospeševanje gospodarstva, za nadaljnjo razvijanje proizvodnih sil kakor tudi izboljšanje življenjskih okolišin, v katerih živi naš delovni človek. K napredku v tej smeri so sindikati zelo veliko pripomogli tudi s svojo direktno akcijo na področju organizacije socialne zaštite in kulturnega dviganja našega delovnega človeka.

Ce upoštevamo vsa ta dejstva, potem moramo zares ugotoviti, da je desetletno delo sindikatov mogočna slika uspehov požrtvovanje akcije v korist delovnih ljudi in socializma v naši državi.

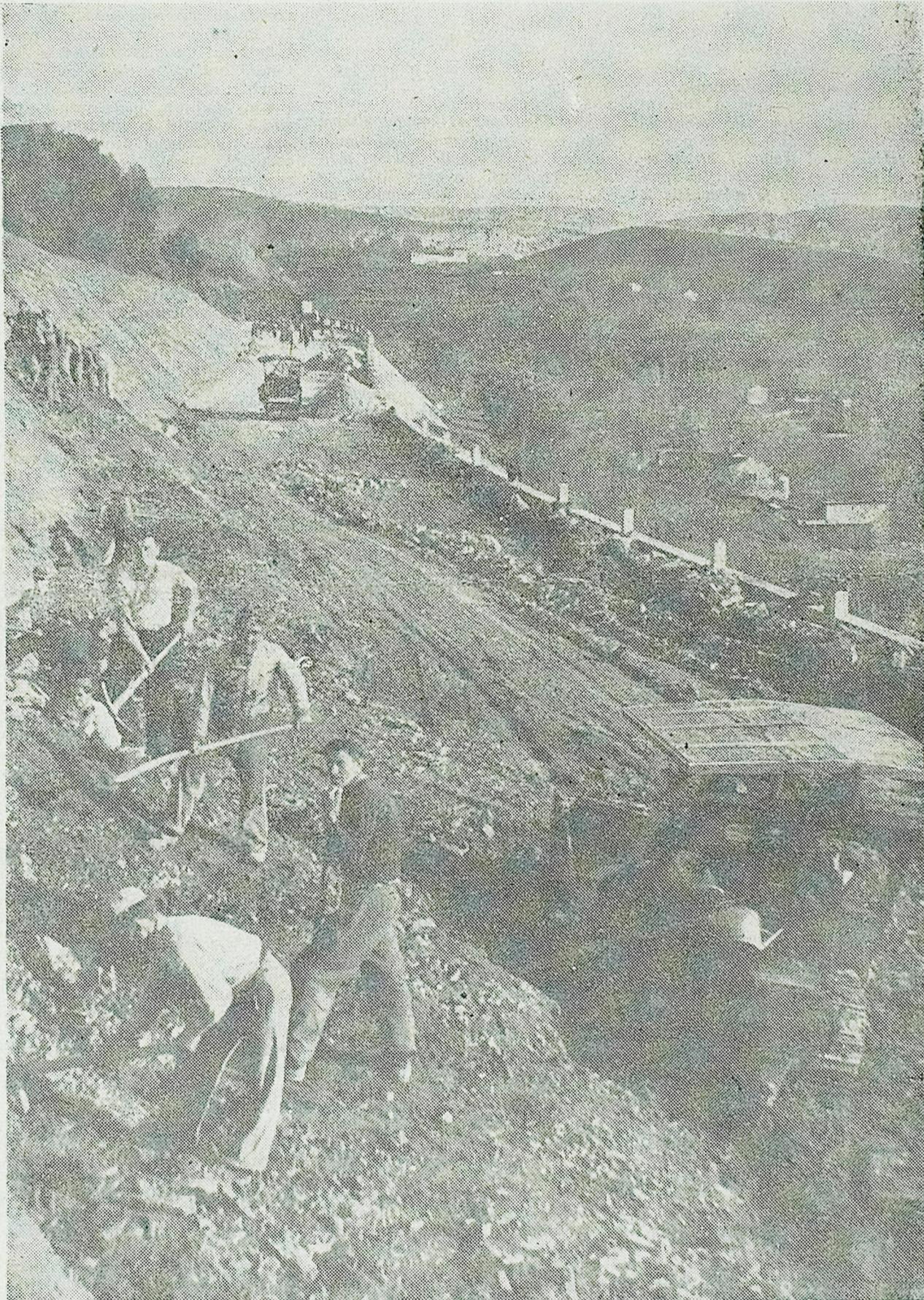
Ceprav je glavna politična oblika, v kateri se sedaj razvijajo socialistični družbeni odnosi v naši državi, demokratično samoupravljanje priznajalcev, to je vseh delovnih ljudi, ki delajo z družbenimi sredstvi v proizvodnji, zavzemajo vendarle sindikati tudi nadalje pomembno in ne-nadomestljivo mesto v našem družbenem dogajanju. Ko je bilo na zadnjem plenumu SZDLJ govor o tem, da pred sindikati ni potrebno postavljati kakšnih večnejših političnih nalog, s tem ni bilo mišljeno, da so zato sindikati nepolitična organizacija. Nasprotno: sindikati so še kako politična organizacija, ker se ne morejo niti zamisliti brez aktívne politike podpiranja socialističnih prizadevanj in brez aktívnega sodelovanja in prevzemanja odgovornosti v izvrševanju konkretnih nalog za kre-

pitev in nadaljnje razvijanje socialističnih odnosov.

Politična vloga sindikatov se danes najbolj odraža na vzgojnem vplivu med delavskimi množicami. Kot množična organizacija delovnih ljudi morajo sindikati dvigati ekonomsko, strokovno in politično ter kulturno izobrazbo delavcev in našečencev. Pomagati jim morajo, da lahko v polni meri razvijajo svoje ustvarjalne sposobnosti tako v proizvodnji kot tudi v delavskem samoupravljanju. V naših okolišinah je tako delo za našega delovnega človeka edino realno sredstvo za izboljšanje njegovih življenjskih pogojev in razvijanje proizvodnih sil vse družbe. Ta praksa je obenem tudi najboljša šola socialistične družbene zavesti.

Izredno važna je vloga sindikatov v zaščiti pravic delovnih ljudi, predvsem pri izdelavi tarifnih pravilnikov, pravičnih delovnih norm in sploh vseh vprašanj, ki zadajajo gospodarski položaj delovnih ljudi. Nastopati morajo v obrambo teh pravic, pa naj bodo te prizadete zaradi pretiranih zahtev podjetij ali komun ali pa osrednjih državnih in družbenih organov. Prav tako morajo sindikati ščititi pravice vsakega posameznega delavca in uslužbenca na njegovem delovnem mestu v podjetju ali ustanovi kot tudi na področju njegove socialne in zdravstvene zaščite. Skrbeti morajo za vsakdanje potrebe delovnih ljudi, zlasti pa morajo paziti, da bodo posamezni delavci dobivali za enako delo tudi enako nagrado. S tako svojo aktivnostjo bodo sindikati tudi v prihodnje stalni in nenadomestljivo del naših prizadevanj za dvig in utrditev delavskega samoupravljanja v gospodarstvu. Poudariti je treba, da so prav kot organizacija delavskega razreda zelo važen činitelj v pobiranju raznih sebičnih teženj, ki se pojavljajo v nekaterih gospodarskih organizacijah in povzročajo težko škodo delavskemu razredu in vsej naši skupnosti. S pravilnim reševanjem takih vprašanj bodo sindikati pomogli k določanju novih moralnih norm v odnosih med delovnimi ljudmi v naši proizvodnji, brez česar si ne moremo zamisliti stabilnosti kakega družbenega sistema. Kakor se je v začetku osebne lastnina razvila ne samo pravna, marec tudi moralna zaščita, ki človeku brani, da ne sme ukrasti svojemu sočloveku njegovo, z delom pridobljeno lastnino, tako se morajo danes tudi v začetku družbene lastnine razviti nove moralne norme, ki bodo obsojale tako posamezne, kot posamezne gospodarske organizacije ali samoupravne organe, ki bodo s svojim postopkom hoteli poraziti na račun svojih koristi škodo skupnosti. Zato morajo biti prav sindikati kot predstavniki kolektivnega interesa delavskega razreda in vseh delovnih ljudi nosilec te nove morale, ki ustreza družbi na poti socialističnega razvoja.

Razen tega pa ostaja sindikatom že obširno področje dela pri zagotovitvi kulturnega razvoja, razvedrilja, oddiha, fizkulturnega izživljanja itd. Naloge te vrste bodo vzporedno z dviganjem slopoščega življenjskega standarda naših delovnih ljudi postavljale vse pomembnejše in bogatejše področje dela sindikatov. Zato je funkcija sindikatov v našem družbenem dogajanju še vedno zelo pomembna in bo ostala še dolgo taka.

Ljubljano bomo zblížali z morjem

Na odsek u nove ceste Rijana — Črni kal se dela bližajo h koncu. Novi del ceste, ki je ves tlakován s kockami, bo za okoli 2 km skrajšal prejšnjo cesto. Predvideno je, da bodo novi del ceste izročili prometu konec februarja, ali pa še prej.

Kot znano, je po ureditvi tržaškega vprašanja prišla cesta Ljubljana — Koper zaradi svojega pomena in nujnosti za modernizacijo na premosti ne samo v Sloveniji, temveč v vsej Jugoslaviji. Prvi koraki za takojšen začetek del so bili storjeni že

pred meseci. Za modernizacijo ceste je Uprava za ceste izdelala obširen program, ki ga je Izvršni svet LRS že potrdil. Da bi vsa stvar hitreje napredovala, je bila imenovana stalna komisija za revizijo projektov, ki bo zaradi nujnosti opravljala revizijo glavnega projekta po posameznih odsekih.

Predvideno je, da bo na odseku od Senožeč do Črnega kala zgrajene 12.80 km popolnoma nove ceste. Od odcepja, kjer se novi del ceste priključi stari cesti Trst — Ljubljana pri Senožečah. Foto: Ogarev

Sprekod PO SVETU

Afirmacija nove Jugoslavije in priznanje naših naporov za mir in mirno sožitje med narodi sta prišla do polnega izraza ob obisku predsednika Tita v Indiji in Burmi. Ta Titov obisk pa je imel velik odmev tudi drugod v svetu. Zato ni slučajno, da je predsednik francoske republike Coty povabil na obisk predsednika Tita, ki je povabil sprejel in bo odpotoval v Francijo še letos.

Grška skupščina je pretekli teden ratificirala blejsko pogodbo o balkanski zvezni. Pričakujejo, da bo pogodbo ratificirala v najkrajšem času tudi Turčija. Prav tako se bo v kratkem sestal v Ankari svet ministrov Balkanske zvezne. V zvezi s tem je predstavnik državnega tajništva za zunanje zadeve Branko Draškovič ocenil ratifikacijo blejske pogodbe kot potrditev politike Balkanske zvezne. Tako se odnosi med balkanskimi državami razvijajo v duhu popolnega razumevanja in sodelovanja.

Po svojem potovanju v Rim in Baden-Baden je francoski ministrski predsednik Mendès - France ponovno rekonstruiral vlado. V bistvu sicer ni prišlo do pomembnejših sprememb. Nova vlada je sestavljena iz predstnikov vseh strank razen socialistične in KPF. Sodijo pa, da bo kljub rekonstrukciji kmalu spet prislo do notranjih nesporazumov, predesem v zvezi s politiko francoskega premiera do alžirskega vpravšanja.

Kakor smo pričakovali, je Zahodna Nemčija zelo hladno sprejela sovjetski predlog o vzpostavitvi normalnih diplomatskih odnosov med obema deželama. Pred nekaj dnevi pa je nemški kancelar Adenauer sporočil sovjetski vladi, da dokončno zavrača omenjeni predlog. Medtem pa je v Nemčiji prišlo do precej močnega odpora proti pariskim sporazumom in ponovni oborožitvi. Povorka s transparenti, na katerih so napisana antimilitaristična gesla, krožijo po večjih mestih Zahodne Nemčije in protestirajo proti oborožitvi. Na drugi strani pa stavka milijon delavcev, ker vlada z novimi predpis ogroža njihove pravice glede upravljanja podjetij.

Kakor smo poročali zadnjič, je sklenitev vojaške zvezne med Turčijo in Irakom povzročila med arabskimi državami hudo kri. Po prizadevanju turškega min. predsednika Menderesa kaže, da so se duhovi že ne-

koliko pomirili. Menderes je namreč pojasnil, da turško-iraška pogodba ni naperjena proti Arabski ligi in da Turčija nima namena niti interesa razbijati skupnosti arabskih držav. Kljub temu pa v Egiptu vrtrajo na tem, da Irak pojasni politiko svoje vlade. Do tega časa se Egipt ne bo dokončno izrekel o omenjeni pogodbi.

Iz Costarice poročajo, da so boji v glavnem končani in uporniška kridea poražena. Vzroki napada so danes jasni. Prste je imela spet vmes zloglasna United Fruit Company, ki je hotela v Costarici upravljati reprezantovanje »bananske vojne«. Predsednik Figueres je namreč hotel okrniti dobitke te velike kapitalistične družbe. Upor pa so tokrat slabše organizirali in je naletel na splošno odsodbo ameriških držav.

O dogodkih na Kitajskem razpravljajo po vsem svetu. Na otočju v bližini Formoze še vedno traja bojni med kitajskimi in kuomintanškimi četami. Na drugi strani pa so zainteresirane države razvile živahno politično dejavnost. Po vsem sodeč, so ZDA za nekakšen kompromis, po katerem naj bi nastali dve Kitajski. To bi uzakonilo položaj Kuomintanga na Formozu. Seveda nočajo Kitajci o tem nič slišati, ker menijo, da bi tak kompromis škodoval ugledu kitajske vlade in praktično pomenil izdajo nacionalnih interesov. Gotovki v ZDA si prizadevajo, da bi Kitajsko odsodili kot agresorja. Kitajci na to odgovarjajo, da tu ne gre za napad na drugo državo, ampak za nadaljevanje državljanske vojne, v katero se druge države nimajo pravice vtrikati. Pri tem je zanimivo, da je slišati glasove, ki pravijo, da bi po taki rešitvi, kot jo predlagajo ZDA, ameriška vlada spremeni svoj odnos do kitajske republike. Z drugimi besedami naj bi bila Formozu žrtva, ki jo mora dati Kitajska za ponavitev na Daljnem Vzhodu, za kar bi ZDA ne imele več pomislekov za sprejem LR Kitajske v OZN. Vsekakor pa je trenutno položaj zelo napet. ZDA so poslale v kitajsko more več vojnih ladij in letalonosilk, ki se zadržujejo med Formozo in Kitajsko. Obenem so v ZDA tudi javno povedali, da bodo Formozo zaščitili in dalje hkrati razumeti, da bi Kitajska z napadom na ta otok tvegala spopad z ZDA.

Popoldne je bil predsednik Tito navdušeno pozdravljen od skoraj pol milijona zborovalcev indijske stranke Kongresa. Prisostvoval je najbolj značilnemu dogodku v zgodovini Indije, ko so na konferenci položili temelje za bodoči razvoj socialistične družbe v državi. Tita je pozdravil in mu zaželet dobrodošlico novi predsednik stranke Šri Debar, tovariš Tito pa se je v kratkem govoru zahvalil za prijateljsko gostoljubje in izrazil občudovanje do velikega dela indijskih voditeljev, ki vodijo svojo deželo po socialistični poti napredka. Takoj nato je indijski premier Nehru predložil kongresu resoluciono o socialističnem razvoju Indije.

Predsednik Tito se je nato še zadnjič sestal z Nehrujem. Na večerji pri vladnem predsedniku države Madras sta se oba državnika prisrečno poslovila z željo, da se kmalu spet vidita pri nas v Jugoslaviji. Zvečer so jugoslovenski gosti se kar držijo drugega. Vlak se je med potjo pogosto ustavljal in predsednik Tito je izstopal ter se prisrečno pozdravljal z navdušenimi prebivalci.

V Kočinu je predsednik Tito s svojim spremstvom obiskal veliko pomorsko oporišče vajne mornarice in si v družbi ministarskega predsednika Pilaja in admirala Pisleya ogledal mornariške naprave. Ob tej priložnosti je admiral Pisley izročil komandantu jugoslovenske vojne mornarice admiralu Jerkoviču srebrni pokal kot dar indijske vojne mornarice jugoslovenskim mornarjem. Tovariš Tito si je še ogledal mornariške šole za oficirje, ki se urijo v polaganju in za signaliste. Častniki mornariške garnizije so priredili visokim gostom majhno zakusko, med katero se je admiral Pisley zahvalil predsedniku Titu za obisk v Kočinu.

Mnogokrat se na terenu pojavi najrazličnejša vprašanja v zvezi z bližnjim formiranjem komun. To je seveda posledica dejstva, da povsod še niso utegnili podrobnejše razpravljati o vlogi komun v naši družbeni stvarnosti. Zlasti naši kmečki ljudje po vseh, ki se sicer za problem življosti zanimali, vendar še vse premalo vedo o komunah in o bodočem upravljanju v zvezi z njimi, ker pa niso utegnili še po vseh naseljih odgovorni činitelji in aktivisti obrazložiti tega problema. Ljudi po vseh skrbijo v zvezi z ustanavljanjem komun različne navidezne težave. Ze vprašanje, če ne bo morda imel zaradi bolj oddaljenega upravnega središča več poti, ko bo moral urejevati različne gospodarske in druge opravke, je za kmetja življenske važnosti ter lahko vpliva na njegovo razpoloženje do novih upravnih teritorialnih razdelitev. Skušali bomo v kratkem dati nekaj pojasnil v zvezi z nekaterimi problemi ob formirjanju komun, za katere nislimo, da bodo zlasti bolj oddaljena naselja zanimala.

Predvsem moramo imeti v mislih, da bo komuna postopoma odpravila nekdanjo razliko med mestom in podeželjem, zblizačila kmečkega delovca na vasi z industrijskim delavcem v mestu. Poprej se je razlika ustvarjala zlasti zaradi nepravičnega odnosa gospodarskih investicij v škodo podeželja, zdaj pa bo komuna obsegala mesto in vas in bo lahko vse področje eno samo mesto ali ena sama vas in v njej med posameznimi naselji, pa naj bo to

mesto ali vas, ne bo moglo biti bistvenih razlik, tako da se bo vse področje gospodarsko enakomerno razvijalo, s čemer bodo nekje seveda nujno kopnele nekdanje razlike med mestom in podeželjem. Komune torej ne bodo politično-teritorialne, marveč gospodarsko-socialne enote. Vasi bodo enakopravno zastopane s svojimi predstavniki v komuninem odboru in ti odborniki se bodo lahko neposredno borili za koristi svojega kraja odborniki-predstavniki mesta pa bodo po potrebni videli in jih pomagali reševati. V bistvu je komuna osnovna gospodarska celica, kateri je omogočeno popolno samoupravljanje in na znotraj nujno sodelovanje vsega prebivalstva v njenem upravljanju.

Pristopanje k posameznim komunam je v določenih pogojih prepričeno odločjanju prizadetih prebivalcev. Poljubno naselje na robu posameznih komun ali med dvema komunama se po svoji presoji lahko samo opredeli za posamezno komuno, v kateri pričakuje boljše življenske pogoje. Zato torej ni merodajna sedanja upravna pripadnost. Naj navedem nekaj primerov. Strunjan leži med Izolom in Piranom. Sploščka je kazalo, da se bo priključil komuni Izola, ki je po sedanjih predvičevanjih manjša od piranske. Prebivalci pa so se sami opredelili na piransko komuno, ker so uvideli, da bodo lahko v njenem okviru gospodarsko bolj napredovali. Imamo še primer občine Črni Kal in Gradišče v sedanjem sosednjem sečanskem okraju, ki gospodarsko gravirata h Kopru in sta se zato izjavila za vključitev v kopersko komuno.

Spoščka so državni organi misli, da bi začeli s formiranjem komun postopoma, to se pravi, da bi jih postavili tam, kjer je polojaz želje dovolj zrel in so že dani vsi pogoji; toda po tem so ovrednili, da bi s tem nastale mnoge težave in splošno vprašanje odložili do skupnega formiranja vseh komun v državi. V februarju bo Zvezna ljudska skupščina začela z upravo o komunah, nakar bo to vprašanje kmalu rešeno.

Tovariš Tito se je poslovil od azijskih prijateljev

Mimo so že tudi zadnji dnevi bivanja predsednika Tita in njegovega spremstva v prijateljski Indiji. Kot neuradni gost si je ogledal še južne države Indije, se udeležel dela konference indijske Kongresne stranke v Madrasu, načelno pa je odpotoval na zahodno obalo, kjer se je v Kočinu poslovil od Indije in se vrnil na »Galeba«, ki zdaj pluje v domovino. Na vožnji skozi Sueški kanal se bo predsednik Tito sestal še s predsednikom egiptovske vlade in vršljcem dolžnosti predsednikom egiptovske republike polkovnikom Nasserom.

Ko je pretekli petek »Galeb« prišel na poti iz Burme v indijski lučki Madras, so predsednika Tita viharno pozdravili prebivalci tega velikega mesta. Sprejeli so ga in pozdravili guverner države Madras Sri Prakas in njen ministarski predsednik Sri Kamaradž Nadar z drugimi članji vlade ter visoki predstavniki civilnega in vojaškega življenja Madrasa, jugoslovenski poslanik v Indiji in indijski v Beogradu ter mnoge druge visoke osebnosti. Zvezčer so bili Jugoslovani gosti na sprejem, ki ga je v njihovo čast priredil guverner v svoji palači.

Popoldne je bil predsednik Tito navdušeno pozdravljen od skoraj pol milijona zborovalcev indijske stranke Kongresa. Prisostvoval je najbolj značilnemu dogodku v zgodovini Indije, ko so na konferenci položili temelje za bodoči razvoj socialistične družbe v državi. Tita je pozdravil in mu zaželet dobrodošlico novi predsednik stranke Šri Debar, tovariš Tito pa se je v kratkem govoru zahvalil za prijateljsko gostoljubje in izrazil občudovanje do velikega dela indijskih voditeljev, ki vodijo svojo deželo po socialistični poti napredka. Takoj nato je indijski premier Nehru predložil kongresu resoluciono o socialističnem razvoju Indije.

Predsednik Tito se je nato še zadnjič sestal z Nehrujem. Na večerji pri vladnem predsedniku države Madras sta se oba državnika prisrečno poslovila z željo, da se kmalu spet vidita pri nas v Jugoslaviji. Zvezčer so jugoslovenski gosti se kar držijo drugega. Vlak se je med potjo pogosto ustavljal in predsednik Tito je izstopal ter se prisrečno pozdravljal z navdušenimi prebivalci.

V Kočinu je predsednik Tito s svojim spremstvom obiskal veliko pomorsko oporišče vajne mornarice in si v družbi ministarskega predsednika Pilaja in admirala Pisleya ogledal mornariške naprave. Ob tej priložnosti je admiral Pisley izročil komandantu jugoslovenske vojne mornarice admiralu Jerkoviču srebrni pokal kot dar indijske vojne mornarice jugoslovenskim mornarjem. Tovariš Tito si je še ogledal mornariške šole za oficirje, ki se urijo v polaganju in za signaliste. Častniki mornariške garnizije so priredili visokim gostom majhno zakusko, med katero se je admiral Pisley zahvalil predsedniku Titu za obisk v Kočinu.

jih pričakali guverner, majsurski maharadža, predsednik deželne vlade Hunumantaja s članji vlade in drugi visoki dostojanstveniki. V Bangaloru je Tito obiskal veliko tovarno letal in znanstveni zavod, ki je med največjimi v Indiji. Poldne je odpotoval do Majsura, glavnega mesta istoimenske države, kjer se je zadržal dva dne. Tudi tam so Jugoslovani doživeljali nad vse prisrečen in prijateljski spremstvo.

Predsednik Tito je s svojim spremstvom v Indiji in Burmi prepotoval z vlakom, avtomobilom in letalom nad 15.000 km. Videl je velikansko deželo in se spoznal z njenim položajem.

»Galeb« zdaj pluje proti domovini. Na poti skozi Sueški prekop bo še sprejel na krov predsednika egiptovske vlade Náserra, s katerim bo imel predsednik Tito državni razgovore. Ves Egipt se že te dni slovesno pripravlja na sprejem vsočega gosta, človeka in državnika, ki si je s svojo dosledno politiko pridobil v svetu že toliko odkritih prijateljev.

Djilas in Dedijer obsojena

Pred okrožnim sodiščem v Beogradu je bila v ponedeljek razprava priti Djilasu in Dedijeru, ki ju je javni tožilec mesta Beograda obtožil izpodkopavanja oblasti delovnega ljudstva v naši deželi. Imela sta namen povzročiti naši državi mednarodne težave in omogočiti tujim krogom vmeševanje v naše notranje zadeve. Hotela sta iz tujine dobili pomoč za uresničenje svojih politikantskih ciljev.

Ker so v nastali položaj vmešane tudi nekatere tuge države, je sodišče na predlog javnega tožilca odredilo tajno razpravo, ki so ji prisostvovali samo najožji sorodniki obtožencev in njuna zagovornika.

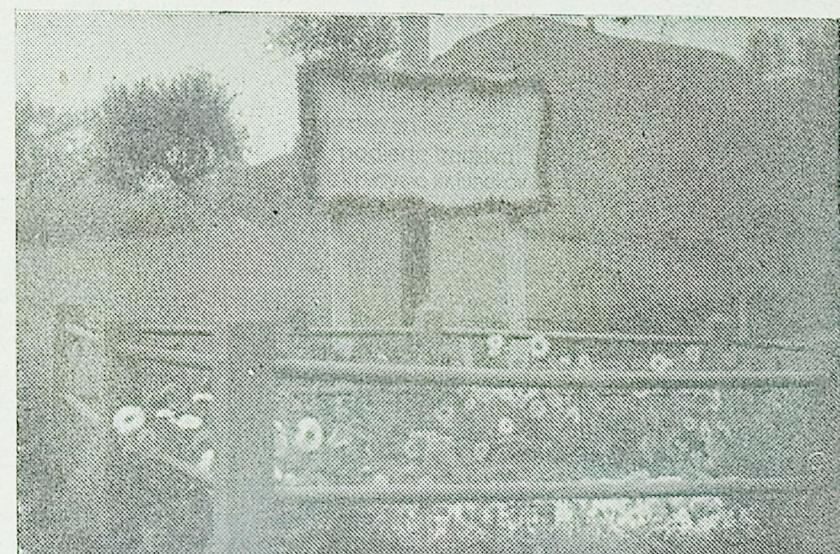
Razprava je bila pozno ponoči zaključena z odsodbo obeh obtožencev, in sicer je bil Milovan Djilas obsojen na 18 mesecev zapora, pogojno za tri leta, Vladimir Dedijer pa na šest mesecev zapora, pogojno na dve leti. Če v omenjenem času ne ponovita kaznivega dejanja, bo sodišče smatralo, kot da nista bila obsojena za kaznivo dejanje.

V nekaj vrstah

RIM: Predsednik italijanske vlade Mario Scelba bo na povabilo predsednika Eisenhowera uradno obiskal ZDA. V Washington bo prispev 27. marca.

GROTON: Atomski podmornica »Nutilus« se je vrnila s poskusne vožnje. Uradno so objavili, da je dosegla »zelo zadovoljive« rezultate.

PARIZ: Francije je zadeba velika nesreča. Zaradi močnega deževja so zelo narašle vse reke. Največja reka Seina je preplavila več delov glavnega mesta Pariza. V predmestjih je več tisoč ljudi moralno zupustiti svoje domove.

Sedemindvajsetega januarja se spominjam junaska smrt gojenec partizanske šole v Cerknem pri Idriji, ki so pred enajstimi leti padli pod strelji podivljanih Hitlerjancev, ki jih je domač izdajalec pripeljal po skrivnih poteh in pod zaščito teme v Cerkno, kjer je bila šola. Na poboji, kjer danes stoji grobniča, ki jo kaže slika, je obležalo 47 najbolj predanih tovarišev — partizanov in komunistov. Pod strelji osvraženih nacističnih zločincev so polegli v smrtno spanje in s svojo krojo orosili domačo zemljo, za katero so se junaska borili in jo tako silno ljubili. Njihov spomin bo živel za vse čase med nami kot simbol domovinske ljubezni in borbe za pravice malega človeka. Hvaležna domovina jim je postavila v Cerknem spomenik, ki bo večno pričal o njihovem junatu, ob njihovem zgledu pa se bodo učili ljubiti in biti svojo domovinu vsi naši zameci.

OLO Koper odobril najnajnejša investicijska sredstva

Oba zborna Okrajnega ljudskega odbora v Kopru sta potrdila predložene investicijske programe v skupnem znesku okrog 110 milijonov din nekaterim podjetjem, ki bodo s temi sredstvi že v bližnji prihodnosti okreplila gospodarsko moč okraja. Del sredstev je namenjen za razširitev obstoječih gospodarskih objektov, delno pa so namenjena za osnovanje novih, zlasti predvidene kartonažne tovarne.

Podjetje »Ribič« v Piranu je namenjeno 41 milijonov dinarjev. Pobrali jih bodo za nakup dveh novih ladij, za kateri je podjetje že v pogajanjih. Ena je namenjena predvsem ribolovu. Je novejše izdelave in opremljena po vseh določilih sodobne tehnike za pomorski ribolov. Ladja ima motor vgrajen na svojem premcu, tako da ima mnogo več skladisvenega prostora na razpolago, razen tega pa je zato tudi njen hitrost precej večja kot pri drugih podobnih ladjah. Druga ladja bo služila za prevažanje rib ali kakšnega drugega tovornega blaga tudi po odprom morju. S tem dvema ladjama in še šestimi drugimi, ki jih za »Ribič« gradi piranska ladjevna, (skupaj bodo vredne okrog 116 milijonov dinarjev), se bo za okrog tretjino dvignilo preiskrbovanje z ribami predelovalne industrije v okraju in tudi za široko potrošnjo jih bo več. Bilo je nujno, da podjetje dobi zapršene investicije čimprej, da bo lahko kupljeni ladji opremilo in usposobilo za ri-

bolov še pred začetkom glavne sezone.

Podjetje »Istra Benz« je dobilo tri in pol milijona din za nabavo tisoč novih jeklenih bomb za butan plin. Ker je okraj z gozdovi zelo reven in mu zlasti primanjkuje drva za kurjavo, se vedno bolj širi uporaba butan plina v gospodinjstvu. To je sicer razveselje dejstvo, saj se s tem znatno zmanjšuje potrošnja lesa, premoga in električne energije za te namene, po drugi strani pa so tudi za potrošnike stroški kurjave nižji. Tako stane 10 kg butan plina le 600 din, med tem ko stane po kalorični vrednosti enakih 800 kg drva 2000 din, 120 kg premoga 960 din in tudi električna energija je dražja. Podjetje »Istra Benz«, ki oskrbuje prebivalstvo s tem gorivom, je doslej obratovalo samo s 1474 jeklenkami. Potreba pa je že danes mnogo višja, ker ima zlasti v novoprisključenih krajin skoraj vsaka družina plinski štedilnik. Z novimi jeklenkami, ki jih bo nakupilo z odobrenimi investicijami, bo podjetje do nadaljnje lahko zadovoljevalo tekoče potrebe.

Iz omenjenega investicijskega programa bo dobila 60 milijonov din novonastajajoča kartonažna tovarna v Kočru. Gradnjo tovarne zahteva povečano povpraševanje za kartonažno tovarno na tem področju, razen tega pa je uporaba kartonažnih izdelkov na splošno v primeri z ostalo Slovenijo nizka. Nova tovarna bo izdelovala vse vrste kartonske embalaže, grobi karton, pisarniške potrebski in podobno. Zaposlila bo okrog 100 delavcev, predvsem žensk. Za začetek bodo zanj adaptirali staro skladisče trgovskega podjetja »Slavica«, pozneje pa bodo misili na novogradnjo. Tovarna bo dobila odobrene investicije popoloma, takoj pa 25 milijonov din za nabavo potrebnih strojev.

Manjša investicijska sredstva so bile še druge gospodarske organizacije. Tako bo za 1,655.000 din tovarna De Langlade v Kopru kušila avtomatski zabiralec za ribe konzerve, razno orodje in avtoklav, kar bo poenostavilo proizvodni postopek in pocenilo njihive izdelke. Dalje je dobilo podjetje za nakup, predelavo in prodajo naravnih zahčimb »Začimba« v Portorožu nad štiri milijone din za nakup avtomatičnega stroja za pakiranje svojih izdelkov. Stroj sam izdeluje ovojne vrčice, jih tiska, polni in zapira, kar bo tudi znatno sprostilo delo v podjetju in znižalo proizvodne stroške. Proizvodnja oz. predelava blaga se bo v podjetju z novim strojem dvignila za več kot trikratno, to je iz sedanjih 50 ton letno na 150. Podjetje bo moralno misliti na gradnjivo novega poslopja ali adaptacijo kakšne primerne stavbe, ker ima sicer vse pogoje, da bo lahko letno predelovalo in posredovalo jugoslovanskemu tržišču do 100 ton uvoženega kolonialnega blaga ter okrog 60 ton domačih surovin.

Nadalje bodo podrli in odstranili mežnarijo in na tem mestu postavili spomenik padlim borcem v narodnoosvobodilni borbi. Prejšnji teden je bil popis živine in kakor je razvidno, smo od zadnjega zveznega štetja nekaj napravili, pri živini od 245 na 265, pri prašičih pa, ker smo v času kolin, padli od 245 na 176. Kokoši pa so ostale, le za osem je razlike. Tako se gibalje statistika na vasi, skoraj bi rekli, da je ravno ves.

Iz okrog 13 milijonov din proračunskih investicijskih sredstev bodo dogradili Kulturni dom v Glemu, Zavodu za pospeševanje gospodarstva v Kopru bodo uredili potrebni

Lepi uspehi žvinorejcev v Marezigah

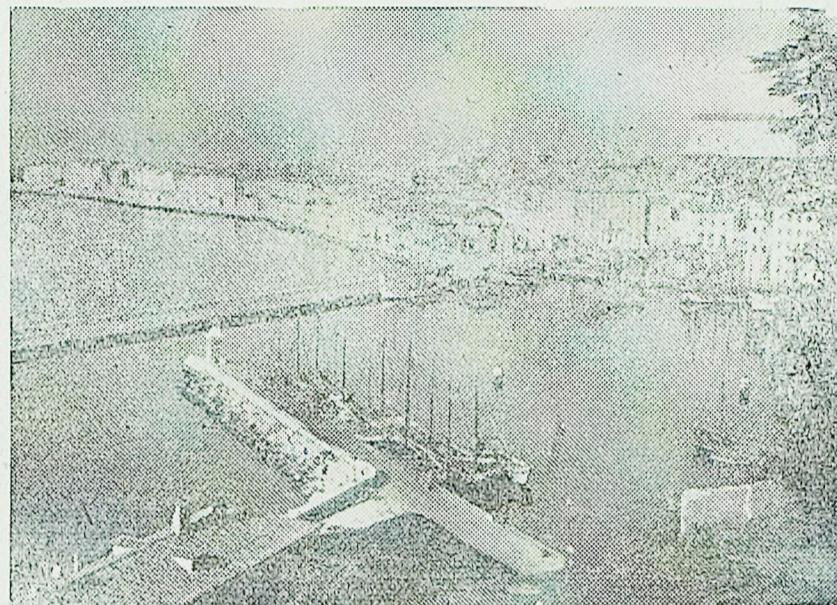
Važno gospodarsko vprašanje, ki ga začeli kmetje v Marezigh resno urejevati, je žvinoreja. Pred nekaj leti je bila proizvodnja mleka v občini Marezige za dobro polovico manjša kot je danes. To kaže, da so žvinorejci napravili velik korak naprej. Če bo zanimanje ostalo tako živo, bodo tudi v žvinorejci imeli še večje uspehe. Najbolj jih skrbti posmanjkanje dobrih plemenenskih bikov. V vsej občini nimajo niti enega res dobrega plemenjaka, čeprav »bastardov« ne manjka. Potrebovali bi vsaj tri čistopasemske plemenjake. Kmetijska zadružna bi v tem pogledu pomagala, vendar ne znore sama takoj visoke vsote, kot jo danes zahtevajo žvinorejci za dobrega plemenjaka. Mogoče bi to vprašanje uredili skupno z Okrajno zadružno zvezo, z žvinorejskim odborom in Švetom za gospodarstvo pri okrajnem ljudskem odboru.

Lani je v novembetu kmetijska zadružna organizirala lokalno razstavo goveje živine, ki je pokazala, da ima-

OLO Koper odobril najnajnejša investicijska sredstva

laboratorij za raziskave in nabavili nekaj opreme, razen tega pa so za ureditev prostorov Katastrske uprave in Geodetskega zavoda določili 7 milijonov din.

To so v kratkem investicije, ki jih je posameznim gospodarskim organizacijam pravkar odobril OLO Koper za najnajnejša dela in opremo. Sredstva so prenesešena iz lanskega leta in niso del investicij, ki so predvidene v letosnjem družbenem planu. V njih je izražena skrb OLO za tista podjetja in tovarne, ki s svojim napredkom neposredno in uspešno vplivajo na dvig gospodarske moči koprskega okraja.

Piransko pristanišče

Prizadevanja za kmečke mladine

Pred kratkim je bil v Postojni razširjeni plenum CK LMS. O gospodarskih vprašanjih je govoril predsednik OLO Miro Jelerčič, nakar se je razvila živahnata razprava zlasti okrog vprašanja bodočih komun. Mladinski voditelji so se posebno zanimali za upravno-teritorialno razdelitev, pomen in kompetence komun na svojem področju.

Največ časa pa je plenum posvetil vprašanju strokovnega izobraževanja kmečke mladine. Predstavnik kmetijskega odseka pri OLO je poročal o delu kmetijsko-nadaljevalnih šol. Trenutno je v vsem postojnskem okraju šest takih šol — od prvotnih sedem, ker je v Hruševju prenehala z delom zaradi neredne udeležbe prijavljenih gojencev. Šole obiskuje 105 mladincev in 48 mladink. Najboljša takša šola je na Blokah, kjer je udeležba vseh vpisanih gojencev vedno stootstvita in zanimanje za predavanja zelo veliko. Na lastno pobudo so se lotili še petja in novi pesci zbor po končanem pouku v šoli marljivo vadili.

Pre davatelji, ki so večinoma iz okrajnega središča, se morajo pri svojem delu boriti z različnimi težavami, zlasti s pomanjkanjem primernega stalnega vozila, ker morajo biti vsak dan v drugem kraju. Razen tega so z delom zelo obremenjeni, saj mora opraviti vsak po učenem na-

črtu v štirih mesecih trajanja šolskega pouka 217 ur, kar je pravo garanjo. — Plenum je dalje sklenil, da bodo še letos pri kmetijskih šolah ustanovili kmetijske krožke, v katerih bodo mladinci praktično preizkušali svoje teoretično znanje, ki so si ga pridobili v zimski šoli. Organizacijo dela v teh krožkih bo prevzel Ljudska tehnika, ki bo prispevala tudi potrebne kadre. Okrajni odbor LT je v svojem okviru formiral posebno kmetijsko-strojno komisijo, ki bo skrbela samo za tehnično vzgojo kmečke mladine.

Pri tem je plenum ugotovil, da je bila zlasti kmečka mladina doslej načolj zapostavljena. To pričajo posebno težave, ki so se povsed pojavile v zvezi z ustavljanjem omenjenih kmetijsko-nadaljevalnih šol.

Mladinci niso razumeli pomena teh šol in so se pouku izognili. Že so mogli, čeprav je bila šola organizirana na prostovoljni osnovi. Zato bo morala v prihodnje prav posebno še mladinsko organizacijo vplivati na kmečko mladino, da se vpiše v te šole. Mnoga bodo lahko v temu primoglo tudi kmetijske zadruge, ki so doslej razvoju kmetijstva posvečale vse premajhno skrb. Pri okrajni Zadružni zvezi bodo v kratkem ustanovili poseben odbor mladih kmetovalcev, ki bo prek kmetijskih zadrug vzbujal med kmečko mladino na vasi zanimanje za napredno kmetovanje.

Clanek navaja, kako so se kmetje v drugih vseh sporazumeli in združili več manjših parcel, jih zrigovali in napravili moderne vinograde in sadovnjake. Antončani smo na prosvetnem polju nekaj napravili, na gospodarskem pa še skoro nič. Kot kmetovalci se čutimo skoraj malo ponizane, ko ugotavljamo, da veliki plug pri nas še ni napravil niti ene brazde za nove vinograde in sadovnjake. Res je, da teren ni posebno ugoden, vendar imamo manjše parcele, ki bi jih lahko združili in tako prišli do večjih zemljisev.

Ker se v tem ne znajdemo in ne moremo prebiti ledu, bi bilo prav, če bi izšel zakon o arondaciji zemljisev.

Pred dnevi nas je obiskal predsednik okraje ZPZ torariš Knez, ki nam je vojasnil številna gospodarska vprašanja in nakazal pot do napredka. Unamo, da bo ta njezou obisk prelomnica iz starega v novo napredno kmetijsko-zadrugo.

Vaščan

Mednarodnega jezika

ESPERANTO

se lahko hitro naučite v našem dopisnem tečaju. Ako pošljete znamko

za d'n 50.—, Vam pošljemo brezplačno na ogled prve lekcije.

Zveza esperantistov Slovenije

Ljubljana, Miklošičeva 7-1.

PRVA KONFERENCA SZDL PIRANSKE KOMUNE

V nedeljo je bila v Piranu prva konferenca SZDL piranske komune. Udeležili so se je vsi na zadnjih volitvah izvoljeni delegati iz osnovnih organizacij s področja sedanjih občin Portorož, Piran in Sečovlje, ki pridejo v bodočo piransko komuno.

Konferenca je bila obenem prvo širše posvetovanje aktivistov SZDL bodoče komune. Njeno formiranje in vse organizacijske spremembe v zvezi s tem, postavlja pred člane SZDL nove naloge. Zato je tudi bilo vprašanje dela organizacije v no-

vih pogojih eno izmed najvažnejših na dnevnem redu konference. V obširni razpravi so med drugim ugotovili, da je SZDL dosegla v preteklem letu določen napredok v pogledu pritegovanja delovnih ljudi k sodelovanju z ljudsko oblastjo in reševanju vprašanj, s katerimi so se ukvarjali občinski ljudski odbori. Vendar je to bilo še vedno preveč enostransko, ker so se zanimali večinoma samo za komunalne probleme, medtem ko volivci in predvsem člani SZDL še vedno posvečajo premo pažnje razvoju posameznih gospodarskih organizacij in delavskemu samoupravljanju v njih. V prihodnje bo ena najvažnejših nalog SZDL ustvariti tesnejo povezavo med delovnimi kolektivi v podjetjih in ostalim prebivalstvom področja, pa tudi boljšo povezavo med kolektivom in organi delavskega upravljanja ter ljudsko oblastjo, kar bo posebno važno glede na dejstvo, da bo komuna reševala in imela v svoji pristnosti skoraj vsa vprašanja zlasti s področja gospodarstva, ki jih je doslej opravljala okraj in celo nekatere republiške.

V zvezi s tem so delegati že na svoji konferenci razpravljali tudi o nekaterih gospodarskih vprašanjih bodoče komune. Govorili so o pomajkljivosti v gostinstvu, ki so resna ovira razvoju turizma na tem področju, ki ima sicer najboljše pogoje za svoj napredok.

Obranavali so tudi delo posameznih množičnih organizacij, kot Ljudske tehnike, športnih in kulturnoprosvetnih društv, PLZ in gasilstva. Posebej so se zadržali pri mladinski organizaciji in poudarili potrebo aktívne pomoči SZDL, da se mladina odtegne raznim škodljivim vplivom in res v zdravem delu po veže v svoji organizaciji.

Delegati so med drugim ugotavljali, da je velika ovira za normalno delo SZDL v preteklem letu bilo še nerešeno tržaško vprašanje, da pa so po lanskem oktobru nastali vsi pogoj za uspešno delo organizacije in meno aktivno sodelovanje pri graditvi našega socialistične domovine. Na kraju so izvolili komunski odbor SZDL in deležne za okrajno konferenco SZDL v Kopru.

Pismo uredništvu

... Veliki plug pri nas še ni napravil niti ene brazde za nove vinograde in sadovnjake.

Predzadnja številka »Slovenskega Jadran« prinaša na prvi strani članek pod naslovom: »Novi vinogradni.« Članek je zelo zanimiv, ker prikazuje razvoj in obnovo vinogradništva v našem okraju. Marsikaterega vinogradnika, člana KZ bo zbolel, ko bo ugotovil, kako v drugih vseh okraju obnavljajo in skrbijo za nove vinograde. Antončane člani KZ ne omenja, čeprav steje naš kraj 17 vasic in zaselkov. Tu živijo sami kmetje, in vendar še nismo nič govorili o tem, kako bi sledili v zveždu sosednjih vasi.

Clanek navaja, kako so se kmetje v drugih vseh sporazumeli in združili več manjših parcel, jih zrigovali in napravili moderne vinograde in sadovnjake. Antončani smo na prosvetnem polju nekaj napravili, na gospodarskem pa še skoro nič. Kot kmetovalci se čutimo skoraj malo ponizane, ko ugotavljamo, da veliki plug pri nas še ni napravil niti ene brazde za nove vinograde in sadovnjake. Res je, da teren ni posebno ugoden, vendar imamo manjše parcele, ki bi jih lahko združili in tako prišli do večjih zemljisev.

Ker se v tem ne znajdemo in ne moremo prebiti ledu, bi bilo prav, če bi izšel zakon o arondaciji zemljisev.

Pred dnevi nas je obiskal predsednik okraje ZPZ torariš Knez, ki nam je vojasnil številna gospodarska vprašanja in nakazal pot do napredka. Unamo, da bo ta njezou obisk prelomnica iz starega v novo napredno kmetijsko-zadrugo.

Vaščan

Mednarodnega jezika

ESPERANTO

se lahko hitro naučite v našem dopisnem tečaju. Ako pošljete znamko za d'n 50.—, Vam pošljemo brezplačno na ogled prve lekcije.

Zveza esperantistov Slovenije

Ljubljana, Miklošičeva 7-1.

Mladina koprsko okrajne skupnosti komun kuje svojo organizacijo

Prejšnjo nedeljo je bila v Kopru tretja seja Pripravljalnega odbora mladinske organizacije na področju bodoče koprsko okrajne skupnosti komun. Na seji so predsedniki sedanjih okrajnih mladinskih komitejev analizirali potek volitev v nove osnovne organizacije in komunsko vodstvo mladine. Pokazalo se je, da so volitve v glavnem zaključene povsod, razen v sežanskom okraju, kjer je stanje najslabše. Volitev še niso izvedli v sedmih občinah.

Na področju sedanjega koprskoga okraja so volitve popolnoma končane. Svoja vodstva je izvolilo 74 mladinskih aktivov. Mladinci so na svojih sestankih zelo aktivno posegili v dogajanje na svojem področju. Tako so dali pobudo za ustanovitev gasilskega društva, pomagali pa so tudi pri ustanovitvi treh kmetijskih kroškov. Program dela za letošnje leto so skrbno pripravili in si zelo prizadevali za njegovo izpolnitev. Mladinske organizacije so bile ustanovljene tudi v novopričutjenih krajinah Plavjah in Jelarijih, kjer je organizirano okrog 70 mladincev. V Plavjah imajo že svoj pevski zbor in mladinsko godbo. Skupno je zdaj v koprskem okraju včlanjenih v mladinsko organizacijo 3846 mladincev ter je le okrog 750 mladih ljudi izven nje. To je razmeroma majhno število neorganiziranih mladincev v primeru z ostalima dvema okrajiema — sežanskim in postojanskim kjer je stanje znatno slabše.

Člani odbora so na soglasno u-

gotovili potrebo takojšnega sklicanja posameznih sektorskih mladinskih konferenc in posvetovanj novozvoljenih odborov osnovnih mladinskih organizacij, po možnosti skupno z voljenimi delegati za komunske konference, — to pa glede na dejstvo, da te ne bodo še tako kmalu. Na teh posvetovanjih bodo razpravljali o komunah, o društvem življenju, raznih organizacijskih vprašanjih in tekočih nalagah, ki se v okviru bodočih komun že zdaj povejavajo pred mladinsko organizacijo. Taka sektorška posvetovanja so predvidena v devetih večjih središčih na področju bodoče koprsko okrajne skupnosti komun.

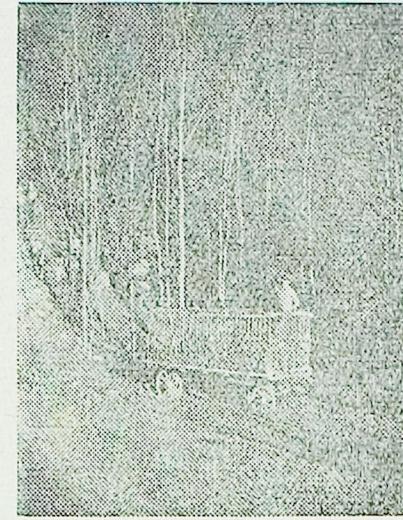
V. M.

Zaključek šolanja prve izmene na vajenski šoli v Idriji

Vajenska šola v Idriji je zaključila prvo izmeno tekočega šolskega leta. Šolo je obiskovalo 158 učencev iz primorskih, gorenjskih in dolenskih okrajev. Če upoštevamo, da je imelo popravni izpit 15 učencev in da so padli samo 4, lahko ugotovimo, da je bil dosežen zelo lep uspeh.

Zaključne izprite je delalo 34 vajencov, od tega 26 lesne stroke in 8 kovinarjev. Izpiti so vsi uspešno opravili, ker so se nanje temeljito pripravili. Med njimi je bilo tokrat kar 10 odličnikov, katere je šola nagradila s spominsko knjigo.

Verjetno pa bomo morali o tej šoli kmalu kaj več spregovoriti. Je to naša najstarejša vajenska šola, njen obstoj pa je danes resno ogrožen,

V gorah še vedno grabijo listje za steljo

ker šolski internal že sedaj ne more več sprejemati vseh vajencev. Že v bližnjem bodočnosti pa bo zgubila tudi šolske prostore, ker gostuje v osnovni šoli, ki bo sama rabila te prostore. Če se naši gospodarski in prospektivi krogci ne bodo pravočasno in resno odločili za novogradnjo, bo zašlo naše nižje strokovno šolstvo v resno krizo, saj ima šola v evdenci redno okrog 500 vajencev, ki jih nikakor ni mogoče razmestiti na druge šole. Zadnje leto opažamo stalni prirastek vajencev v vseh okrajih, kar je v gospodarskem pogledu brez dvoma razveseljivo pojav. Bojimo se, da število vajencev lesne stroke celo preveč narašča, o čemer naj razmišljajo obrne zbornice.

L. S.

PRIMORSKI ŠAHISTI SO ZBOROVALI V KOPRU

Po končanem moštvenem prvenstvu Primorske je bil v Kopru tudi sestanek primorskih šahistov, na katerem so določili, da bo do 20. februarja v Kopru člansko prvenstvo Primorske, od 10. do 15. pa bo v Postojni mladinsko prvenstvo. Veliko so razpravljali tudi o razširitvi šaha med ženskami. Prav tako bodo v bodoče posvetili več pozornosti razvoju šaha v posameznih sindikalnih podružnicah, za katere bodo organizirali poseben turnir.

JL

Zdravšport in telovadba

(Telesno vzgojno društvo „Partizan“ v Šmarjah)

Mislimo, da ne bo napak, ako napišemo nekaj besed o delovanju TVD »Partizan« v Šmarjah. Tu se življenje razvija prav tako kot v vsaki drugi vasi. Težav je polno, vendar je polno tudi dobre volje. Ta je prebivalcem Šmarje pripomogla, da so se v teh letih po osvoboditvi že izvlekli iz ruševin in opustošenja.

TVD »Partizan« v Šmarjah šteje skupno 136 članov, ki so takole razdeljeni: mladincev je 48, mladink 24, pionirjev 26, pionirk 18 in 20 cicibančkov. Življenje članov »Partizana« je lani potekalo v telovadnici, kjer so izvajali proste vaje in orodno telovadbo. Na prostem pa v odbokji in nogometu. Najbolj člavori so bili mladinci, pionirke in pionirji. Mladinke niso redno telovadile. Zanimanje za telesno vzgojo je pri vseh članih veliko, le da so pre malo vtrajni. Odbor »Partizana« pa se je vse premalo zamal za posamezne člane, zato tudi število novih članov ni bilo zadovoljivo.

Lani so telovadci imeli več športnih prireditv, med temi: 25. aprila telovadno akademijo, 1. maja ponovitev telovadne akademije, 23. maja telovadno akademijo v Ravnem (Št. Petru), 25. maja Titovo štafeto, 29. novembra pa nastop nekaterih vrst pri akademiji. Razen tega so tudi sodelovali pri zletu v Kopru in v Ljubljani. Nogometni so tekmovali v okviru koprskega nogometnega centra.

Povsod so bili doseženi vidni uspehi. V delu se je zrcalila požrtvovalnost posameznih članov, ki so redno prihajali na vaje, čeprav so bili nekateri ves dan zaposleni v Kopru. Največ uspehov so člani dosegli v telovadbi, medtem ko se skupina odbokarjev še ni dovolj razvijela. Članom ni bil všeč izločilni sestav na tekmovanju v Kopru. Posamezniki so potem govorili: »Komaj smo se dobro ogreli, smo že morali končati.« Tej skupini manjka srečanju z močnejšim ekipami. O nogometni skupini velja naslednje: Če bo tako sistematično ertniral, bo lahko imela še lepše uspehe. Pri tem delu naj se ravna po načelih

L. S.

Občni zbor idrijskih filatelistov

Najboljše društvo v Sloveniji

Filatelistično društvo v Idriji je prejšnjo nedeljo dalo obračun svojega enoletnega in zelo plodnega dela. Vsi člani odbora so skromno pripravili svoja poročila, iz katerih je bilo razvidno, da je Filatelistična zveza Slovenije proglašila idrijsko društvo za najboljše v republike in ga tudi nagradila s prvo nagrado. Društvo si je tako visoko odlikovalo priborilo predvsem z vzorno administracijo, z rednimi nedeljskimi sestanki, velikim odvzemom znakov z krožne zamenjave, s katero so si člani obogatili svoje zbirke in z dve ma razstavama, eno mladinsko in eno člansko.

Po poročilih se je razvila živahn razprava. Pogovorili so se o predlogih in sprejeli več sklepov za še plodnejše delo v novem letu. Članske vrste je to društvo že skoraj

popolnoma očistilo, kljub temu pa se bo potrudilo za uvedbo še večje discipline med člani. Ker so številčno šibki, bodo v novem letu posvetili večjo pažnjo mladini in pionirjem ter z njimi okreplili svoje vrste. Že sedaj bodo začeli pripravljati društveno razstavo, ki bo posvečena obletnici naše osvoboditve.

Delo tega društva je tisto, zato pa toliko bolj resno in uspešno. Škoda je vendar, da ne najde povsod razumevanja in podpore. Občni zbor, na katerem je bila v glavnem izvoljena dosedanja uprava, je položil trdne temelje za nadaljnje delo, zato upamo, da bo društvo naletelo v novem letu na širše razumevanje.

L. S.

Vreme

V Vremki dolini je veliko mladine, ki je začela misliti na zdravo razvedribo. Mladinci smo sklenili, da bomo poživili kulturno življenje v dolini. Začeli smo s petjem in recitacijami. Veselje do kulturnega udejstvovanja je raslo iz dneva v dan. Zadali smo si težjo nalogo in se naučili Jurčičevega Desetega brata. Imeli smo veliko težav, preden smo izbrali primerne osebe. Mnogi so v začetku vzeli stvar neresno, vendar nismo popustili. Učili smo se naprej in upali, da bomo nastopili v nedeljo 16. januarja. Vse upome na nam je podrl mladinec, ki je imel vlogo Kvasa in je teden dni pred nastopom odpovedal brez vsega opravičila. Prav od njega smo veliko pričakovali, saj ima višjo izobrazbo. Bili smo prepričani, da bo vlogo dobro odigral. Ceprav smo ostali le delavec in kmetje, bomo pokazali kdaj kasneje, ko se bo vlogo Kvasa naučil nekdo drug, da znamo stvar do konca izpeljati.

»Partizana«, ki mu je tuje vsako klubštvo in separatizem. Disciplina, tovarštvlo in demokratičnost, to naj bo njih geslo.

Za to leto ima »Partizan« v Šmarjah več lepih načrtov. Tako misli prirediti večji nastop, na katerega bo povabil tudi druga društva v okraju. Na predvečer rojstnega dne maršala Tita in prvega maja bo priredil večjo telovadno akademijo. Poleti bo priredil izlet v Slovenijo in takoj obenam obiskal kakve TVD »Partizan«. Ustanovil bo skupino za namizni tenis, narodno kolo in razširil odbokarsko skupino. Za pokrajinski telovadni nastop, ki bo v Kopru 11. in 12. junija t.l., kjer bodo sodelovali člani TVD »Partizan« iz sedmih okrajev, se bo temeljito pripravil. Že je postal v Izoli 5. madincen, ki se bodo pripravili kot najboljši tekmovalci. Vsi člani »Partizana« so z navdušenjem sprejeli vest, da bodo lahko pokazali pred vsemi društvi Primorske.

TVD »Partizan« še nima primernega prostora za shranjevanje telovadnega orodja. Na zadnjem občnem zboru so sklenili, da bo odbor zaprosil za pomoč okrajni odbor »Partizana« v Kopru, dalje gospodarski svet okrajnega LO in okrajni ljudski odbor. Če bo odgovor povlogen, bodo člani zgradili nekje pri zadružnem domu odgovarjajoče skladische.

Dekani

Ljudje občine Dekani so zelo zadovoljni, ker so dobili stalnega zdravnika, ki bo skrbel za zdravje prebivalstva in bo lahko takoj prisločil na pomoč v primeru kakih nesreč. Prej so imeli ambulantni obisk zdravnika le enkrat tedensko.

Letos bodo gradili tudi zdravstveni dom. Priprave so že v teku, in če ne bo posebnih ovir, bo zdravstveni dom kmalu pod streho. V bodoči kemi Koper bodo imeli prebivalci sedanjih občin Črni kal in Gračiče priložnost, da bodo v primeru potrebe lahko šli k zdravniku v Dekanah. Zdravnik bo razbremenil že tako preobložene tovariše v Kopru, ljudem pa ne bo treba toliko časa čakati na pregled kot prej, ko so se vsi zatekali v mesto.

Podjetje »Gradis« je začelo z gradnjo dveh novih stanovanjskih četvorščkov za delavce in nameščence novonastajajočega industrijskega središča v Dekanah.

Boršt

Po več letih dela smo končno dogradili zadružni dom. Pri tem nam je ljudska oblast dala znatno pomoč. Prav za začetek dela smo preselili v nove prostore zadružnega doma trgovino, gostilno in druge urade. Ljudje pravijo, da v vsej zgodovini vasi niso še imeli take in tako potrebne stavbe. Na dan otvoritve je bil za vse prebivalce vasi praznik.

Novi zadružni dom ima lepo dvojno za priveditev. Urediti bo treba še oder in ga opremiti s potrebnim inventarjem. Tega ne bomo zmogli sami in upamo, da nam bo priskočila na pomoč prosvetna oblast.

Sedaj, ko imamo dvoran, bo treba misliti na kako priveditev. Igralska družina že študira daljšo igro, katero bo nastopila v marcu ali v začetku aprila.

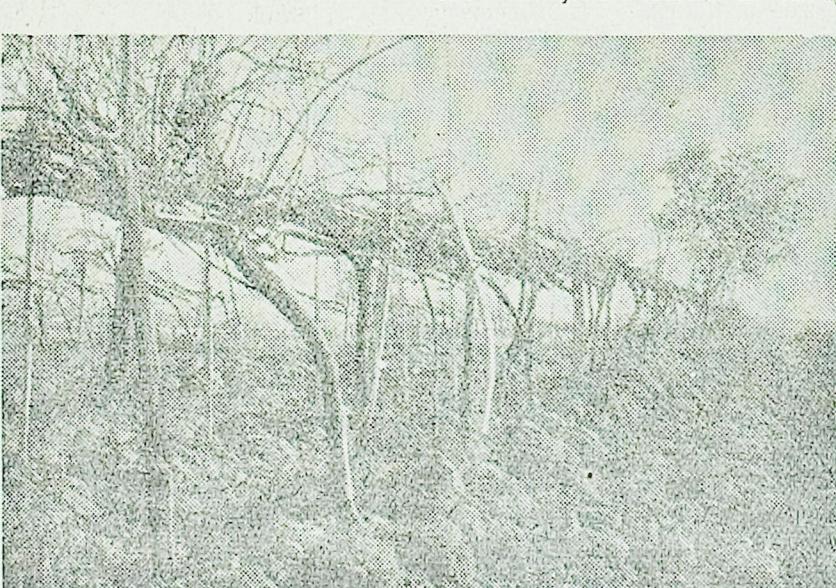
Ljudje želijo, da bi jih sedaj večkrat obiskal potujoči kino.

Gažon

Po vseh vseh govorijo o gradnji kulturnih domov, le pri nas se zdi kot da bi se nihče ne zmenil za to. Vendar ni tako. Na zadnjem sestanku se je oglasilo več ljudi, ki so vpravljali, zakaj se v Gažonu nič ne razpravlja o tem. Tu živi 116 družin, kar je lepa skupnost, in če bi dobroti prijeli za delo, bi lahko v nekaj mesecih zgradili kulturni dom. Na sestanku so nekateri predlagali, da bi za začetek vsaka družina pripravila po dva kubična metra kamna za gradnjo.

Kaže, da bo zadeva vendarle ozivela in to je prav. Oblast bo govorila svojo pomoč, ko bo videla naše prizadevanje.

G. G.

Ne več s kopačo — s plugom okopujejo vinograde

Veselje do branja naj dobi človek že v mladih letih

Izdaje založbe »Mladinske knjige« v Ljubljani

Stevilo ljudi, ki si duhovnega življenja brez knjige ne morejo predstavljati brez knjige, bo vedno večje. Tudi v tem je velik pomem in hvaležna naloga založbe »Mladinske knjige«. Zadovoljiti otroka in vzbudit zanimanje pri doraščajočem mladem človeku ni lahko. Pri tem ni odločilna samo vsebina knjige, ampak tudi jezik, razumljivost, slog in ilustracije. Lepota in privlačnost vsebine, vzgojna vrednost in želja ustvariti po srcu in delu kulturnega človeka, to so, sodeč po sedanjih

Ivan Sajovic: Vesna

publikacijah, načela, po katerih se ravna uredništvo založbe »Mladinske knjige«.

Temelj knjižnic za naše najmlajše bralce načrtuje se izdaja založba z izdajo knjižnih zbirk »Čebelice«. Bralci »Čebelice« so otroci, ki so komaj prebrodili težave črkovanja in vezave črk in zlogov v besede in seveda tudi tisti, ki jim branje ne dela več preglavic. Knjig za te bralce je bilo do sedaj pri nas zelo malo. O izdajah »Čebelice« smo p'ali že nekaj več ob izidu »Trnjulčice«.

Za naše cincibanke je založba Mladinske knjige pripravila še nekaj novega. Na kartonih je kratki tekst pravljice in vse osebe in

Pred gostovanjem tržaškega SNG v Kopru

Dne 27. in 28. t. m. bomo imeli v koprskem gledališču zopet priložnost, da si ogledamo tržaške goste, ki se bodo ustavili pri nas na povratku z uspelega gostovanja v Ljubljani. To pot se nam bodo predstavili s komedijo sodobnega, v Ameriki živečega holandskega pisatelja Jana De Hartoga »Sopotnika«. (Podnaslov: Pod nebom zakonske postelje).

Delo je doživel svoj krst 1951. leta v New Yorku, kjer je želo velikanske uspeše, nakar so ga, ne manj uspešno, prevzela na sporedne mnoga evropska gledališča. Napisano je, kaj spremeno: z najmanjšim številom igralcev, ki je na odru možno, z »njoi« in »njimi«, razvije pisatelj pred gledalcem zgodbo nekega povprečnega zakona od prve poročne noči do smrti obeh »sopotnikov«. Zgodbo čustvene plitvosti in globine, tega in radosti, križ in vzhici, ki jih doživljata v teku zakona.

Hartog nam sicer v tej zgodbi ne razodene nič posebnega. Vendar je delo prezeto vseskozi z nekim posebnim nadhom, ki so ga kritiki po svetu označili kot pravljicne ali celo mitoidne. Vsekakor se mu je posrečilo, da je izložil iz nje tiste občetoveške značilnosti in vrednot zakona, ki mu dajejo veljavnost temeljne družbenje ustanove. In prav to je tisto, kar mu jamči prizadetost prisluhnenem gledalcu in uspehu.

Največji uspeh De Hartogove komedije pa vendarne zavisi od kvalitetne uprizoritve — režeje in ceh igralcev, ki nosita sama težo večera. Priznanja, ki so jih bili tržaški umetniki deležni doma in na gostovanjih, pričajo, da so vzorno rešili težko nalogu.

D. F.

stvari, ki nastopajo, so lepo in v barvah narisane. Figuro lahko izrežemo, ima tudi podstavek, na katerem stoji in pripovedovanje lahko spremjamamo z dogajanjem. Do zdaj imamo štiri takne pravljice: Mojca Pokrajculja, Trnjulčica, Rdeče kapica in O goskici, ki se je učila peti.

MOJCA FOKRAJCULJA

Med najstarejšimi koroškimi narodnimi pripovedkami najdemo pravljico jo Mojci Pokrajculji. Revna deklica je našla krajcar in je po njem dobila svoje ime. Ta pravljica se je ohranila skozi rodo, oblikoval jo je čas in do dajal k prvotni povesti o siroti, ki so jo ljudje zapustili in ji pomagajo živali, še nove motive o zavisti in požrešnosti ter o tem, da šibki težko uveljavlja svojo pravico.

Knjižica je bogato in lepo ilustrirana (štiri ilustracije so večbarvne) s podobami Mare Kraljeve.

IGRICE JOZETA KRAINCA

Z mladinsko dramatiko nismo pri nas nič na boljšem kot drugje na svetu. Zelo malo je takih iger, ki naj bi jih igrali otroci, še manj pa tistih, ki naj bi jih igrali odrasli otroci. V zbirki »Mladinski oderki pri »Mladinski knjig« smo dobili knjižico Jožeta Kranjca »Nevenka in sonce«, v kateri je zbranih šest igric, in sicer: Nevenka in sonce, Žive črke, Predavanje o ko'radskem hrošču, Konjiček brez službe, Otroc in zajčki in Martin Krpan dela red. To so prizori iz otroškega življenja, motivi o zaspanih, nemarnih, živahnih ali dobrosrčnih otrocih in vse to se prepleta s pravljicnim dogajanjem. K 'gricam je napisal: »Izjšiške spombe na znani gledališki igralec in režiser Milan Skrbinsek. Obdelal je vsako igrico posebej, scenško in režiško. Tako smo dobili majhen odški priročnik za učitev in reziserje, ki se po zadružnih in šolskih odrih ukvarjajo z otroci.

POVEST O DEKLICI HEIDI

Ta povest je izšla prvič v Švici pred osmnejstimi leti in od takrat do danes je postala znana po vsem svetu. Slovenski prevod je oskrbel Meta Severjeva, ilustrirala pa jo je mlada slikarska Ruža Pšenčnčeva. Povest je napisala švicarska pisateljica Johanna Häuser-Spyni takra, ko je bila njena domovina prvežla ranjencev s pruske in francoske fronte ter skrivališča pobeglih vojakov. Največ uspeha je doživel s povestmi za mladino, med temi prav s »Heidi«, ki so jo mladi in stari bralci sprejeli izredno toplo. To je povest o dekletcu, ki se znajde sredi življenjskih težav in preživlja mladost sred gorskih pašnikov in v udobju meščanske patricijske družine. Vse otroške knjižnice sveta imajo »Heid« kot simbol romantike, ki mladino vedno privlači.

IZ KOPRA

Gledališče Slovenskega Primorja se je vrnilo v Koper potem, ko je gostovalo v 18 večjih krajih Primorske in uprizorilo skupno 21 predstav. Člani gledališča so bili povsod delni navdušenega sprejema. Vsako predstavo je obiskalo povprečno 365 ljudi.

V torek je imel upravni odbor gledališča sejo, na kateri je upravnik poročal o izvršenem delu. Iz poročila je bilo razvidno, da je gledališče do sedaj uprizorilo 60 predstav, ali 40 odstotkov vseh predvidenih predstav v letošnji sezoni.

Na seji je upravni odbor imenoval umetniški svet gledališča, v katerem so zastopani člani gledališkega kolktiva ter raznih drugih kulturnih ustanov ter po en član iz vsakega primorskoga okraja. V umetniški svet so izvolili tudi slovenskega pisatelja in javnega delavca Franceta Bevkja. Upravni odbor je razpravljal tudi o repertoarni politiki gledališča za Slovensko Primorje in tej in bodoči sezoni. Umetniški svet bo do maja letos sestavil okvirni repertoar za bodočo gledališko sezono.

DEVET PRAVLJIC IN SE ENA

Od vseh českých književnikov je Karel Čapek najbolj znan po vsem svetu. Stevilni so njegovi romani, povedi, drame in igre, kakor tudi pravljice za otroke. Sam pravnik je, da pravljice ni literatura, ampak pripovedanje, tako kot babica pripoveduje pravljice svojim vnukom. Dalje prav tudi, da je pravljice dejanje, dogodek, kar ne pomeni samo, da nastaja s pripovedanjem pravljice. Zato v čapkovih pravljicah tudi ni nadnaravnih oseb in dogodkov; popolnoma naravni dogodki pa imajo pravljični značaj. Okoli glavnih dogodkov sreči pripovedovanja si pisatelj sproti izmišljuje še to in ono, kar bi utegnilo bralce zanimati in pritegniti njihovo pozornost. Prav tako, kot bi pravljice pripovedovali. Knjiga je izšla pri knjižnici Sinjega galeba. Z. L.

O ljudski prosveti V SEŽANSKEM OKRAJU

Te dni so v Sežani zborovali delegati Ljudske prosvete na redni letni skupščini. Iz poročil, ki so jih dali člani odbora za posamezne sekcije prosvetnega dela, je razvidno, da je bilo delo v preteklem letu organizacijsko sicer pravilno usmerjeno, vendar ni dalo takih rezultatov, kakor je bilo želeti in pričakovati.

Razen folklome skupine, obstojajo v sežanskem okraju vse navedene sekcije, ki so v glavnem vključene v okvir DPD »Svoboda«. Pogoji za uspešen razvoj ljudske prosvetnega dela so med naprednimi kraškim prebivalstvom ustvarjeni in ponekod zadržani že v tradiciji.

Aktivno sodelovanje v ljudskemu prosvetnemu delu temelji na prostovoljni odločitvi posameznika. Zato je osnovno gibalno uspešnega prosvetnega dela kultura in državljanjska zavest, brez katere ne more biti ni-

ti razumevanja niti požrtvovanosti. Kjer ni teh moralnih pogojev, tam naletijo tudi na take tehnične ovire, ki jih ni. Zato na primer Sežana kot kulturni center okraja danes nima pevskega zboru, čeprav je tak zbor leta 1953 štel že skoči 60 članov in tudi javno nastopal. Pevvodjo so zaposlili pri gimnazijskem pevskem zboru, za odrasle pevce pa ga ni moči najti. V Dutovljah, Senožečah, Komnu, na Kozini, Divači, kjer imajo getovo skromnejše materialne pogoje, imajo pevske zbrane, nastopajo in napredujejo. Podobno je z dramatiko. Sežanski igralci, ki so se šele letos nekoliko bolj razglibali in dokazali, da dosti zmori oči hočajo, so bili v lanski sezoni omrtili, medtem ko so oni po manjših vseh delali in želi uspehe.

Okrajski svet za kulturo in prosveto je lansko leto iz svojih proračunskih sredstev izdatno podprt prosvetno dejavnost s tem, da je omogočil ureditve in cpremo dvoran in odrov. Tudi sežanska »Svoboda« je bila delžna te naklonjenosti. Zato upravljeno pričakujemo, da bo ta spodbuda ljudske oblasti zaledila in prispevala k pozitivni prosvetnega dela.

Tovarišica Zadnikova, profesorica tematske gimnazije, je v zanimivem referatu orisala delegatom pomen ideoško vzgojnega dela v ljudski prosveti. Težko je najti način, ki bi to delo izmenjeval z neko vidno privlačnostjo, ki bi izzivala ugodje za oči ali ušesa, kakor na primer pri gledališki predstavi ali koncertu. In vendar je prav ta vzgoja csonva, iz katere izhaja vsa nadaljnja sprememljivost prosvetnih prizadevanj. Borba zoper konservativne napore, misticizem inomejovanje človekove svobode in suverenosti, dviganje samostojnosti in lastne volje, razsvetljevanje z lučjo znanstveno dognane resnice, ni lebka stvar. Zato se v tem delu ne do povečati s suhoperannimi statističnimi števkami. Uspehi ideoško vzgojnega dela se odražajo v možičnih kulturnih manifestacijah in njihovi sposobnosti.

Z. J.

Med novimi revijami

Gina Lollobrigida

Toda film je resničen in iskren in to je že veliko. Tretji film, ki ga bomo gledali te dni, so »LEPOTICE NOĆI«, kjer nastopa lepotici Gina Lollobrigida in Martine Carol, glavno vlo-

go pa Gerard Philipe. Film je francosko-italijanska koprodukcija, režiral pa ga je znani francoski režiser Claire. Režiser sam pravi, da je glavni namen njegovega filma zabava, kajti smehek in zabava sta dve stvari, ki ju današnji človek najbolj pogreša. Film pričuje v obliku mlademu glasbeniku, ki si v nočnem miru pošče utehe v sanjah, kajti v njih ima vse tisto, kar si želi podnevi. Glavno misel na najdemo v venomer se ponavljajočem pregovoru »dobri starci čas«. Na tem je zgradič Clair film, se v njem selil vedno globlje v preteklost, preko Revolucije in mušketirjev, tja v kamero dobiti v nam končno povedal, da »ti starci čas« niso prav nič boljši od sedanjih in edina rešitev je prilagodi sedanjosti in si v njej poiskati svoj življenjski smoter.

ooo

Kulturno-prosvetna revija »SOCIALISTICKA MISEL«, 11. številka, prinaša članek: Miška Kranjca »Programi brez varuštvaka«, Radovana Wolfa »Razvoj amaterskih gledališč v LR Hrvatski«, Bogomila Gerlanca »Slovenske javne ljudske knjižnice«, Vinka Možina »Le nemehna prizadevanja prinesajo trajne uspehe«. Poezijo zastopata Marinka Žnidaršič in Mile Pieterski, prozo Miško Kranjec: »V kotu bo bezeg cvetel« (6. poglavje) in Vinko Možina: »Obračun« (odlomek iz romana), dramatiko pa Jože Pahor s tretjim dejanjem drame »Semenia v kamenu«. Pesem »Krst sv. Vladimira« Karla Havliček-Borovskega je prevedel Tone Pavček. Revijo zaključujejo poročila o Svobodah, slovenskih gledališčih ter Razgovori in L'stnica uredništva.

ooo

Te dni je izšla tudi 10. številka naše centralne revije »NASA SO-DOBNOST«, ki jo urejata Boris Zherl in Ferdo Kozak. Uvodno najdemo krajši sestavek, posvečen Ferdu Kozaku ob njegovih šestdesetletnici, dalje članek Josipa Vidmarja »Nekaj o Faustu«, štiri pesmi Toneta Pavčka, odломek iz romana Daneta Debiča »Kurir«, pesem Ade Skerl ter sestavek Dragotina Cvetka »Vilharjevi stiki s Slovencem«. Drugi del revije obsegajo: kronika, kritika, gledališče, polemika, razgledi ter poročila.

Stane Sever in Jože Zupan v filmu »Hudičeva čeljust«

Kakšno naj bi bilo sodobno stanovanje

Pražilna rešitev stanovanjskega vprašanja je zelo važen pogoj za naše družbeno življenje. Včasih smo temu vprašanju posvečali premalo važnosti in se ga lotili premalo resno. Zato se je dogajalo, da so ljudje zidali neekonomične hiše, razispavali z materialom in da kljub temu niso zadovoljni, ker stanovanja niso odgovarjala niti osnovnim zahtevam udobnosti in praktičnosti. Še bolj pogosto pa se je dogajalo, da so ljudje po predmetnih večjih mest in v manjših krajih kljub zakonskim predpisom zidali »divje« in da je bil pri tej izgradnji investitor, lastnik

nih kovčkov, čeprav je podobno v obliku niše ali kamrice. Gleda na svojo uporabnost ti majhni prostori — zaradi majhne prostornine — ne obremenjuje preveč stanovanjskega fonda, veliko pa doprinesejo stanovanjskemu komfortu.

Drugo vprašanje, o katerem govorijo, je zmanjšanje sedanje spalnice, ki naj služi samo za spanje. Sveda bi bilo temu primerno prilagoditi tudi stanovanjsko opremo — pohištvo — tako, da bi bila čim bolj enostavna in praktična. Na račun spalnice bi se povečal prostor dnevnice sobe. Kakšna pa naj bi bila prav-

nje ali prostora za tuširajo. Nekateri zagovarjajo tudi mnenje, naj bi bilo stranišče v kopalnici.

To bodo v glavnem vprašanja, za katera se bo zanimala anketa.

TRŽAŠKI VAMPI

1 kg vampon, slan krop, 5 dkg masti, 4 dkg slanine, 15 dkg čebule, 2 stroki česna, za noževje konico sladke paprike, 10 dkg paradižnika, konservne, 5 dkg drobtin.

Vampe skuhamo v slanem kropu. Kuhane ohladimo in nato zrežemo na tanke rezance. Posebej razbelimo mast, dlečamo na kocke zrezano slanino in seselekjano čebulo. Ko čebula zarumeni, primešamo še papriko, str. česen in vampe. Vse malo zaližemo in dušimo. Ko so vampi že mehki, jih potresemo z drobtinami, dodamo še paradižnik, nato še začijemo, kolikor pač želimo omake in dobro prevremo. Če imamo trd sir, ga naribamo in potresemo po vampih.

Naša kuhinja

SADNA KREMA

1/2 l mleka, 12 dkg sladkorja, 1 strok vanilije, 3 dkg moke, sneg 2 beljakov, 1/4 kg voljubnega sadja (dušena jabolka), zrezana na koščke, kuhanje suhe slive, ali kakršno koli vloženo sadje).

Umešamo rumenjake z 1/3 sladkorja. Ko dobro naraste, dodamo moko in počasi prilivamo vroče mleko. Postavimo na štedilnik in me-

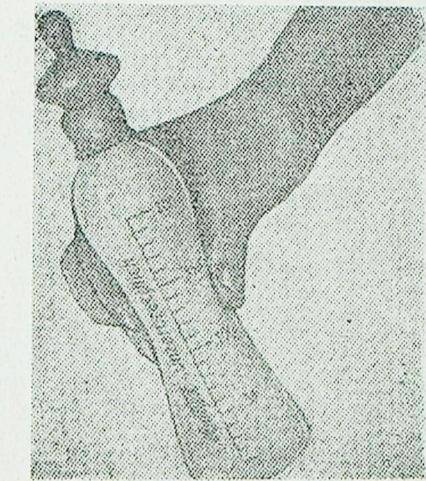
PLASTIČNE MASE za gospodinjske predmete

Pri izdelavi številnih predmetov, ki jih uporabljam, v vsakdanjem življenu, se vedno bolj uveljavljajo plastične mase. Tudi na gospodinjskem področju prinašajo prijetne spremembe. Nekaj takih pripomočkov, ki se v svetu že uveljavljajo, smo izbrali tudi za naše bralke in morda ne bo niti tako doiglo, da bodo nekatere izmed njih začela izdelovati tudi naša podjetja.

STEKLENICE ZA DOJENČKE

Strokovnjakom se je posrečilo tako obdelati plastično maso, da živilo v njej ne izgubi svojega okusa, čeprav je toplo. Upošlo pa j'm je celo še več — plastično maso predelajo tako, da nam nadomesti steklo ali porcelan. Primer take praktične obdelave je steklenica za dojenčke, ki se ne razbije, je o-

premljena z mero, izdelana z enega kosa in se dobro čisti. Le kadar segrevamo v njej mleko v posodi z vrcjo vodo, moramo paziti,

da se steklenica ne dotika nepredno vročega dna posode.

POSODE ZA MLEKO

V industrijsko razvitejših državah so uvedli namesto steklenic za mleko posebne posode kockaste oblike. Te posode so izdelane iz plastične mase, ki je obdelava tako, da je neobčutljiva za sumke in udarce. S temi posodami so zelo poencstavili zbiranje in razdeljevanje mleka.

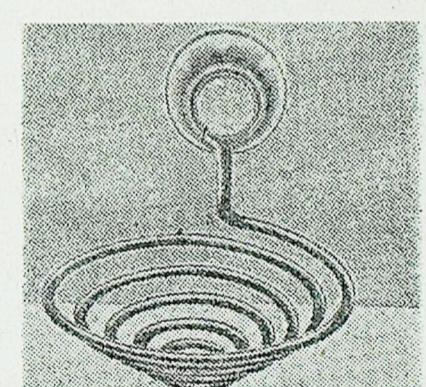
STEKLENICA ZA KAVO ALI ČAJ

Vsi poznamo kovinaste ploščaste steklenice za kavo, čaj ali vodo. Moderna industrija je zamenjala kovino s plastično maso. So lahke in poceni ter tekočini ne spreminjajo okusa, čeprav je vroča.

Velikosti in barve so različne in ker je masa, iz katere so izdelane, elastična, ne spremenijo oblike, če z njimi zadenemo v trd predmet.

POSOUDA ZA MILO

Kot vidite je spiralaste oblike. Izdelana je iz žice, ki je prevlečena z umetno maso. Na zid ali na ploščico jo pritrideremo s sesalnim gumbo. Dobro se v različnih barvah in je praktične oblike, ker se milo v njej takoj odteče in se netopí po nepotrebnem kot je nava-

da v emajliranih posodicah. Lahko se tudi čisti in pritrdi, kjer jo rabimo.

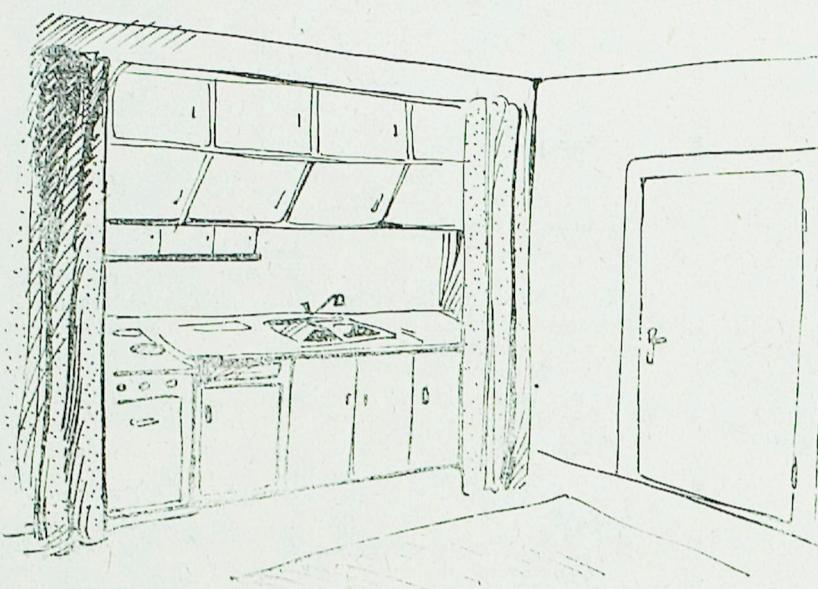
CIPKASTI PRITCI

Zadnja novost so lični cipkasti pritci iz umetnih mas. Izdelujejo jih v barvah, pa tudi snežno bele. Maso razgrajejo, da postane tekoča in jo nabrizgajo v kovinske kalupe cipkastih oblik. Ko se ohladi, snov izločijo in dobijo prtič.

Prtič se enostavno umijejo kot vsi predmeti iz te mase. Uporabljajo jih kot okrasne prtiče na pohištву, pa tudi kot podstavke za razno posodo.

OKRASNA POSODA ZA LONČNIKE

Ped jenčnicami mamo navadno okrasne cvetlične lonce, da nam čuvajo čokoske police ali ploske pohištva. Služijo pa nam tudi zgolj za okras, toda imajo veliko pomembljivost, da so izdelane iz gostege materiale, ki ovira rastlini dostop zraka. Posoda, ki je izdelana iz plastične mase, pa je se stavljena iz reber, med katerimi labko kroži zrak, poleg tega pa so lepih barv.

stanovanja, projektant in izvršilec ena in ista oseba — nestrokovnjak. Seveda je bila posledica ta, da je bilo brez strokovne kontrole zidano stanovanje slab in da ni moglo zadovoljiti potrebam današnjega človeka. Nezdrava in vlažna stanovanja so kmalu po izgradnji začela kazati zneke propadanja, kar ni čudno, saj je bil material, ki so ga rabili za grano, star ali pa odpadni. Skratka kritični položaj je zahteval odločene ukrepe, da bi se stanje izboljšalo in da bi se v bodoče izognili takim primerom.

Zato so imeli konec leta v Rogaški Slatini vsi arhitekti Jugoslavije Kongres, ki je bil posvečen stanovanjskemu problemu. Na tem kongresu so arhitekti opozorili na dejansko stanje in težave, na katere naletijo pri svojem delu zidanja stanovanjskih blokov. Obenem je dal kongres poobudo za čim širše sodelovanje vseh ljudi pri reševanju tega perečega problema.

Zidati čimceneje, tako da bomo lahko zidali čim več in da bodo kljub temu stanovanja udobna in zdrava, to naj bi bil namen. Zato je bilo treba določiti predpogoje higienične in praktične stanovanja v skladu z našim novim družbeno-progresivnim standardom, ki bo odgovarjal našim splošnim potrebam in možnostim.

Po sklepih kongresa se to delo nadaljuje na terenu in zato bomo zdaj večkrat naleteli na javno in propagandno razpravljanje v zvezi s stanovanjskim vprašanjem ter na splošno posvetovanje, ki ne bo zajemalo samo strokovnjakov, ampak široke sloje ljudstva. Posebno važno bo pri tem mnenje gospodinj in od njih pričakujemo strokovnjaki velike pobude in dobre nasvete. Upoštevati mnenje posameznika in sprejeti mnenje večine v skladu z ekonomskimi možnostmi, to bo zdaj dolžnost graditeljev. Naši Zavodi za napredok gospodinjstva, ki imajo oddelek za pravilno razporeditev stanovanjskega prostora, bodo z znanstveno analizo ugotovili, kakšno stanovanje najbolj odgovarja našim družinam. Za začetek te obsežne akcije bodo naslovili anketo na vse naše žene, da iznesajo svoje mnenje in izkušnje.

Kakor ste že verjetno imeli priložnost slišati in brati, je večina naših arhitektov mnenja, da so dvosobna stanovanja najbolj prikladna za naše splošne potrebe, kajti odgovarjajo 3—5 članski družini. Več arhitektov pa je mnenja, da bi to dvosobno stanovanje moralno imeti še sobico, ki bi prišla prav, če se družina poveča, ali kot delovna soba (kabinet), ali soba za bolnika, za starega očeta ali mater ter za slučajnega gosta. Prav tako mnogi menijo, da je neobhodno potreban majhen prostor, ki služi za spravljanje čistilnega pribora, praz-

zaprat na dnevna soba? Tu so mnenja deljena zlasti z ozirom na odnos in velikost kuhinje in dnevne sobe ter kje naj bo obredni prostor. Nekateri arhitekti trdijo, da je treba kuhinski prostor zmanjšati na minimum, tako da se ljudje ne bi v njem zadrljevali. V tem primeru bi morali vsa gospodinjska dela (razen zmaga kuhinje) prenesti v dnevno sobo. Seveda mora biti v tem primeru dnevna soba dovolj velika. Skrajna oblika tega predloga je kuhinska niša kot del dnevne sobe, ki je pregrajen z zaveso ali kakim kosem pohištva. V tujini, posebno v Ameriki, je tako rešitev zelo pogosta. Pri nas pa projektanti pozabljajo, da je naš način pripravljanja hrane bistveno različen od tistega pri Amerikancih, glede na uporabo prej pripravljenih polizdelkov, kakor tudi glede na stopnjo mehanizacije pri samem delu.

Nasproti temu mnenju imamo kuhinjo, v kateri so miza in stoli za obedenje. Za delo služijo vrhne ploskve omari, ki so zamenjale starelo kuhinski opremo. Miza ni več na sredi kuhinje, ampak v kotu in je izločena kot prostor za pripravljanje hrane. Tako ostane tudi vedno čista. Na ta način osvobodimo dnevno sobo tudi pohištva jedilnic, gospodinje pa nepotrebna prenaranja hrane iz kuhinje v sobo in odnašanja umazane posode iz sobe v kuhinjo.

Imamo pa še tudi tretjo rešitev: popolnoma ali delno omejen prostor, kot zveza med kuhinjo in dnevno sobo. Ta rešitev zahteva večjo tlorisno površino in s tem obremenjuje stanovanjski fond. Vprašanje je, ali je korist od take rešitve tako velika, da ta obremenitev ne bi smela biti ovira.

Gotovi predlogi govorijo tudi o splošnem tipu enosobnega stanovanja, pri katerem bi morala biti kuhinja prizadena obenem za celodnevno bivanje stanovalcev, pa tudi spalnica ne bi smela imeti izrazitega značaja današnje spalnice.

Gоворijo tudi o zmanjšanju kopalnice in uvajjanju majhne, sedeče ba-

(Nadaljevanje s 7. strani)

»Jóna Hreggvidsson imaš,« je rekla.

»Da,« je rekla, »Jóna Hreggvidsson ima. In to je tudi vse. A mogoče mi ga bodo obesili, prej ko bo zima pri kraju.«

»Oh, ne!« je rekla in se primaknila bliže k njemu, ko je sedel tam na klepi. »Ne bova govorila o Jónu Hreggvidssonu. Oprosti, da sem izrekla njegovo ime. Zdaj pojdem in bom zbudila krčmarja, da nama bo prinesel vrč vina.«

»Ne,« je rekla. »Ne krčmarjevega vina. Od nikogar nčesar. Dokler sediva drug zraven drugega, imava vse.«

Naslonila se je nazaj in tiho ponovila zadnjo besedo:

»Vse.«

»Vsakakor je v najinem življenju samo še eno,« je rekla

Zaščepala je:

»Eno.«

»Veš, zakaj sem prišel?« je rekla.

»Vem,« je rekla, »da bi se nič več ne ločil od mene.«

Vstala je, šla k zaboju, okovanem z železom, in potegnila iz predala več dokumentov s pečati najvišje oblasti, ki so viseli na njih.

Držala je s palecem in kazalem dokumente pred seboj, kakor bi držala podganjo za rep.

»Ta rescripta,« je rekla, »vabilo in ukazi, izvlečki in dovoljenja, vse to nič drugega kot nečimernost in hincuščine.«

nje ali prostora za tuširajo. Nekateri zagovarjajo tudi mnenje, naj bi bilo stranišče v kopalnici.

To bodo v glavnem vprašanja, za katera se bo zanimala anketa.

TRŽAŠKI VAMPI

1 kg vampon, slan krop, 5 dkg masti, 4 dkg slanine, 15 dkg čebule, 2 stroki česna, za noževje konico sladke paprike, 10 dkg paradižnika, konservne, 5 dkg drobtin.

Vampe skuhamo v slanem kropu.

Kuhane ohladimo in nato zrežemo na tanke rezance. Posebej razbelimo mast, dlečamo na kocke zrezano slanino in seselekjano čebulo. Ko čebula zarumeni, primešamo še papriko, str. česen in vampe. Vse malo zaližemo in dušimo. Ko so vampi že mehki, jih potresemo z drobtinami, dodamo še paradižnik, nato še začijemo, kolikor pač želimo omake in dobro prevremo. Če imamo trd sir, ga naribamo in potresemo po vampih.

Naša kuhinja

SADNA KREMA

1/2 l mleka, 12 dkg sladkorja, 1 strok vanilije, 3 dkg moke, sneg 2 beljakov, 1/4 kg voljubnega sadja (dušena jabolka), zrezana na koščke, kuhanje suhe slive, ali kakršno koli vloženo sadje).

Umešamo rumenjake z 1/3 sladkorja. Ko dobro naraste, dodamo moko in počasi prilivamo vroče mleko. Postavimo na štedilnik in me-

šamo s šibo, da se zgosti in zgodaj zavre. Nato odstavimo, dodamo vanilijo in rum, narezano sadje in sneg 2 beljakov, v katere smo vtepli ostali 2/3 sladkorja. Vse skupaj nahralo zmešamo, nadevamo v kompotne skledice ali kozarce ali pa v eno skledo. Krema lahko po vrhu še okrasimo s sadjem, z naribano čokolado ali s stepeno sladko smetano.

COKOLADNE KROGLICE

2 beljaka, 15 dkg sladkorne moke, 15 dkg orehov, sok in lupinica od 1/2 limone, 5–10 dkg čokolade.

Beglaka stepemo v sneg, ki mu primešamo sladkor in vse še stepamo, da obstane sneg na metlici. Sneg primešamo seselekjano orehe, limonino lupinico in sok ter naribano čokolado. Testo mora biti tako gosto, da se dajo iz njega napraviti kroglice, ki drži obliko. Če je premehko, mu primešamo še orehov. Kroglice povajljamo v načrabi čokoladi ali v seselekjanih orehov. Uporabljamo jih za okraske.

MEDENA LIMONADA

Segrejemo 10 litrov vode in ji primešamo 1 kg medu. Dobro zmešamo in zlijemo v posodo s celim počescem ter dodamo približno 2 dkg zdrobljenega kvasa.

Prve smučarske tekme v Idriji

Letošnja zima pošteno križa ramune našim smučarjem. Prvenstvo Primorske smučarske podzvezde je bilo radi pomanjkanja snega preloženo na 12. in 13. februarja. Zadnjega nedelja pa je bila določena za izvedbo društvenih tekmovanj. Idrijski »Rudar« je tako zbral na Smukovem vrhu nad Idrijo 32 tekmovalcev, ki so se dopoldne posmeli v tekih. Udeležba je bila komaj zadovoljiva. Med starejšimi mladinci je na 8 km dolgi proggi zmagal Mikuz Marijan pred Vončinom Tonetom in Sedejem Slavkom. Med mlajšimi mladinci je bil prvi na 4 km dolgi proggi Erja-

vec Ivan pred Erjavcem Radom in Poljanškom Ivanom. Proga je bila radi poledenelosti prilično težka. Popoldne je bilo tekmovanje v slalomu na 250 m dolgi progi. Med člani je zmagal Miklavčič Vlado s časom 1:16,2, drugi je bil Velikajne Anton, tretji pa Ferjančič Ivan. Lanski prvak Likar Rudi je bil komaj peti. Na isti progi so namreč vozili tudi mladinci, med katerimi je bil prvi Ferjančič s časom 1:28,5, drugi je bil Leskovec Boris, tretji pa Crnobrana Viktor. Progo so morali prevoziti dvakrat. Pričakujemo, da bo to tekmovanje do vedno vspodbudo državnim smučarjem, da se bodo resnejše pripravili za podzvezno prvenstvo na Lokaah.

L. S.

Uspehi SD Postojna

Pred dnevi je imela svoj občni zbor Strelski družina v Postojni, ki je po dolgem mrtvili pred devetimi meseci začela z aktivnim delom. Prebroditi je moralna mnogo težav in je zlasti občutila pomanjkanje strokovnega kadra, primerenega strelšča, in tudi dobrih pušk niso imeli. K društvenemu razvoju je posebno pomogla tudi pomoč garnizona JLA v Postojni in osebno prizadevanje polkovnika JLA in narodnega heroja Jožeta Klaičnika-Vasje, ki je tudi predsednik Strelskih zvez Slovenske. Družina zdaj gradi novo strelščo. Za njegovo čimprejšnje dokončanje si veliko prizadevajo vsi člani družine in so posebno mnogo udarnškega dela prispevali mladinci s postojanske gimnazije. Ko bo strelščo dograjeno, bo strelski šport prav go tovo zelo napredoval, in to ne samo v mestu, marveč se bo to poznalo v vsem okraju. V družini je še vse premalo mladine, saj je od 65 članov le 14 mladincev, čeprav je med mladimi veliko zanimanje za to športno panogo. Posebna naloga družine v letosnjem letu bo, da v svoje vrste pritegne prav mladino in tako poveča svoje vrste ter okrepi svoje koristno delovanje.

M. V.

STIL PREVZEL VODSTVO V OKRAJNEM PRVENSTVU

V nedeljo so igrali dve tekmi okrajnega nogometnega prvenstva, ki sta zaostali. V Bertokih je Stil premagal domačo Olimpio s 4:2 in tako prevzel vodstvo v lestvici.

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Ivan Renko — Tiska tiskarna »Jadrana« — Vsi v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Santorijeva ulica št. 26, telefon 170, poštni predel 2 — Kokopisov ne vračamo. Celoletna naročnina 500 dinarjev poletna din 250, četrletna pa din 130. — Tekoči račun pri Narodni banki v Kopru št. 657-T-162

EGIPT - dežela prastare kulture

(Nadaljevanje s 7. strani)

ogromno premoženje in hiteli zapravljati pridobitve kravu in žuljeveg ptovskega ljudstva po vsem svetu. Šele v zadnjem času, v zadnjih letih so dobili ljudje toliko poguma, da niso samo po tistem godrnjali proti parazitu na prestolu, marveč so izgnali samopašnega z njegovimi turističnimi vred za vse čase z dežele. Vodstvo je prevezel vojaški kader, vendar dežela še vedno ni pomirjena. Še v zadnjem času je nova vlada krvavo zadušila nameravano vstajo močne politične organizacije »Muslimanskih bratov«. Politično dežela ni še pomirjena, dosega pa je vendarle velik uspeh, da se je iznebila iz okupacijskih čet. Na zunanj razvija aktívno politiko sodelovanja med arabskimi državami, čeprav ima mnogokje težave zaradi odpora muslimanskega sveta, ki novi vladni ni naklonjen zaradi preganjanja »Muslimanskih bratov«. Nova vlada aktivno podpira tudi gibanje Arabcev v Maroku, Tunisu in Alžiru za njihovo osamosvojitev. Po tem vprašanju prihaja v rešen konflikt s Francozji, vendar polkovnik Naser tvega tudi to, ker vidi v združenih arabski Afriki na man svojih političnih prizadevanj.

Brko

Cim se je malec zvedrilo, sem se spet spravil na pot, in jo ubral, čez hribe in doline. Najprej sem šel povprašati v Bertoke, kdaj bodo začeli popravljati tisto razvrzano pot, ki pelje mimo zadružnega doma v vas. Zvedel sem namreč, da so o tem razpravljali na zboru volivev in tudi sklenili, da bodo pot lepše speljali in popravili. Zal mi Bertočani niso mogli ustreči. Pravijo, da tudi sami še nič ne vedo, kdaj bodo lahko zgrabili za krampe, ker jim še ni uspelo, da bi dobili potrebne načrte, ki so jih obljubili kompetentni tovariši v Kopru. Vedo samo to, da imajo sedaj čas, ker delo na polju počiva. Vendar upajo, da bodo načrte le dobili prej, ko bo prišla glavna sezona in bo drugega dela čez glavo.

Mimogrede sem smuknil še v Dekane in k Cežarjem - Pobegom. Tu sem zaman skušal ugotoviti, zakaj je superfosfat v KZ Dekani kar za 100 din pri stotu dražji kot v KZ Cežarji - Pobegi. Še danes me zanimal, kaj neki je vmes. Morda je v Cežanjih to umetno gnojilo cenejše zato, ker leži vas nekoliko dlje od glavne ceste in je bolj od rok, pa tam še ne vedo za cene na evropskem trgu? Lahko da je to, lahko pa tudi kaj drugega, kar bodo gotovo vedeli bolje od mene tovariši v Dekanah, ki imajo v rokah zadružno trgovino.

Če se ne motim, sem vam že en-

Radio Koper

NEDELJA, 30. 1.: 8.15 Iz domačih logov za nedeljsko jutro; 8.40 Za naše kmetovale; 9.00 V veselih hitih; 9.30 Mladinski oder: Velika pot; 13.45 Glasba po željah; 15.00 Mikrofon je vas! Primorski zbori, ansambl in solisti pojo in igrajo; 15.00 Naši kraji in ljudje: Ajdovščina; 16.00 Promenadni koncert opernih arji; 16.30 Izbrano cvetje iz domače grede; 19.15 Kontrasti v ritmu; 21.00 Vedre melodije za nedeljo zvečer; 21.30 Glasbeni mozaik; 22.00 Plesna glasba.

PONEDELJEK, 31. 1.: 14.00 Od melodije do melodije; 14.40 Domači zvoki: Pojo deklinski mladinski orkester iz Tolminca pod vodstvom Milivoja Vere; 15.00 Čistimo svoj jezik; 15.15 Veder ponedeljkov glasbeni album; 16.10 J. Brahms: Madžarski plesi; 16.30 Naštedenski skladatelj in njegov glasbeni portret: F. Schubert; 19.15 Kontrasti v ritmu; 20.15 Poje skupina narodnih pevcev Radia Beograda in radia Skoplje; 20.30 Zabavne melodije; 21.05 Nočni koncert s mafonične glasbe jugoslovenskih skladateljev; 22.00 Plesna glasba.

TOREK, 1. 2.: 11.00 Solska ura; 11.30 Mladinski koncertni oder; 14.00 Od melodije do melodije; 14.40 Domači zvoki: Imam tri ljubice, vse tri so zavbrane... in druge poje moški orkester in kvintet CDJLA iz Beograda; 15.00 Kulturno življenje na Primorskem; 15.15 Jugoslovenski ansambl in solisti pred našim mikrofonom; 15.30 Ali ve, kaj je to? Pisan spored glasbenih ugank; 16.00 Tečaj Angleščine; 16.15 Za vsakogar nekaj 19.15 15' znanih valčkov; 20.15 Imпровизacija za klavir; 20.30 L. V. Beethoven: Fidelio — izvajajo člani metropolitanske opere; 22.00 Plesna glasba.

SREDA, 2. 2.: 14.00 Od melodije do melodije; 14.40 Domači zvoki: Slovenski biseri — spored narodnih pesmi; 15.00 Od Triglava do Jadranja; 15.15 G. Gershwin: Raspoljiva v modrem; 15.30 Glasbeni kronika doma in po svetu; 16.00 Zdravstveno predavanje; 16.10 Za vsakogar nekaj; 19.15 Igrajo majhni ansambl; 20.15 Zname dalmatinske melodije; 20.40 20' revijskih melodij; 21.05 Nočni koncert operne glasbe; 22.00 Plesna glasba.

CETRTEK, 3. 2.: 14.00 Od melodije do melodije; 14.40 Domači zvoki: Ko dan se zaznava, danica pripjava... pojo pevci narodnih pesmi; 15.00 S knjižne police; 15.20 Operni dueti, terceti in balet; 16.00 Narava in tehnika; 16.10 Za vsakogar nekaj; 19.15 V ritmu z velikimi orkestri;

,Poslušajte in govorite“

13. LEKCIJA

He is. Vprašalna objeka: Is he? He will be. Will he be? Will he come? Will he go? Will he give? Will he get? Itd. Will he be in his office tomorrow? Will he go to his office tomorrow? — Will your friend come here from his office tonight? — Yes, he'll come here from his office tonight. — Will he put his car in the garage? — Yes, he'll put his car in the garage. — Will your secretary get her letters from London tomorrow? — Yes, she'll get them from London tomorrow. Does Tom go to his office on Thursdays? — Yes, Tom goes to his office on Thursdays. — Does this plane come from Manchester? — Yes, this plane comes from Manchester. — Does your secretary put your letters on this table? — No, she puts them on that table. — Does she take her hat off that table? — Yes, she takes her hat off that table. — Does your friend say "Good morning" to you? — Yes, he says "Good morning" to me. — Will this plane come from Manchester? — Yes, this plane will come from Manchester. — Does this plane come from Manchester? — Yes, this plane comes from Manchester. — Is this plane in London now? — Yes, this plane is in London now. — Will your secretary take her hat off? — Yes, she'll take her hat off. — Is her hat off now? — Yes, her hat is off now. — Is your brother in Dublin now? — No, he is in Belfast now. — Does your brother get letters from you? — Yes, he gets letters from me. — Will he get letters from me? — Yes, he will get letters from me. — Is the postman here? — Yes, the postman is here. — Will the postman give your letters to your brother? — Yes, he will give them to him. — Does the postman give them to him? Yes, he gives them to him. — Will your secretary put your letters on this table? — No, she will put them on that table. — Does your secretary put them on this table. — No she puts them on that table. — Are your letters on that table now? — Yes, my letters are on that table now. Nova beseda: dining-room — jedilnica, obednica. Is Mrs. Grey in the dining-room? — Yes, she is in the dining-room. — Will she give tea to her friends? — Yes, she will give tea to her friends. Does she give tea to her friends? — Yes, she gives tea to her friends. Razgovor med Tomom in gospo Grey: It's six o'clock. Father is late. — Yes, he went to Brighton

this morning. — His car is in the garage. — Yes, he'll come here from Brightom on a train. — Mother I got a letter from George today. — Is he in Dublin? — No, he was in Dublin. He went to Belfast on Saturday evening. He's in Belfast now. His friend's office is there. — Does he go to his friend's office? — Yes, he goes to the office on Mondays and Wednesdays. On Saturdays he goes to a friend's house. His friend's name is Mr. White. On Sundays Mr. and Mrs. White, their two daughters and George go to the sea. — They go to the sea in Mr. White's car? — Yes. Oh, Mother, Mr. Green will come here on Saturday. — Oh, yes. Will he be here on Saturday morning? — No, he'll come on Saturday evening and he'll go on Monday morning. That's the bell. — I'll go to the door. Oh, Tom! — Yes, Mother. Is it a telegram? — Yes, it's from Mr. Green. He'll be here on Saturday morning. That's your father. — Hello, Father. — Hello, Tom. Hello, Mary. My train was late. I came here from the station on bus. Am I late, Mary? — No, William, and your tea is on the table in the dining-room. — V današnjih vajah boste delali vprašanja. Zgled: Your brother is in London. — Is your brother in London? — Is your brother in London? — You will get letters from your brother. — George gets letters from his brother. — My secretary puts my letters on this table. — Postman gives a letter to Tom. — Sedaj odgovor na vprašanje: Does Mr. Teacher say "Goodbye" to his listeners?

Obvestilo

Obveščamo vse naročnike našega lista, ki so poravnali naročnino za prvo polletje 1955, da bo nagradno žrebanje, ki smo ga razpisali dne 24. septembra 1954, dne 1. februarja 1955 v prostorih uredništva v Santorjevi ulici 26/I. v Kopru. Komisija, ki bo vodila žrebanje, bo sestavljena iz treh članov in sicer: enega člana uredništva in dveh članov načelnikov Slovenskega Jadranja.

Vabimo naročnike našega lista, da se udeležijo žrebanja.

OBVESTILO

Vse naše naročnike, ki so doslej brezplačno prejemali tudi Kmetijski vestnik, obveščamo, da zaradi zvišane naročnine tega lista ne bomo mogli več pošiljati kot brezplačno prilogo. Kdo želi še nadalje Kmetijski vestnik, se lahko naroči posebej pri upravi lista, lahko pa svojo željo sporoči na našo upravo. Letna naročnina je din 240.—

VABILO

Pomorsko - brodarstvo društvo »Jadro« v Kopru vabi vse svoje člane na občni zbor, ki bo 3. februarja 1955 v dvorani Okrajnega komiteja v Kopru, s pričetkom ob 18. uri.

Dnevni red:

1. Volitve delovnega predsedstva.
2. Poročilo upravnega odbora.
3. Diskusija.
4. Volitve novega odbora in nadzornega odbora.
5. Sklepi.

Prosimo, da se člani zobra gotovo udeležijo. Eventualen izostanek morajo predhodno opravičiti.

OBVESTILO

Katastrski urad v Kopru obvešča: Stranke, ki prosijo, da jim katastrski urad izda prepis posestnega lista glede njihovega premoženja, naj svoji prošnji prilожijo vedno tudi izvleček iz zemljiške knjige. Samo na ta način bo prepis posestnega lista izstavljen lahko v najkrajšem času in bo možno izogniti se vsem morebitnim neskladnostim med zemljiško-knjiznim in posestnim stanjem.

Zainteresirani se naprošajo, da se v lastnem interesu držijo tega navodila.

OBVESTILO

Dne 18. 1. 1955 je bil v Kopru naiden znesek din 25.000 v bankovcih po 1000 din. Lastnik navedenega zneska naj se zglaši na Tajništvu za notranje zadeve v Kopru, soba št. 9.

Na obtožbo Costarike, da ima Nicaragua pri nedavno izbruhli »bananski« vojni svoje vrste je predsednik Somoza enostavno pozval na dvoboj

Figuerosa, predsednika napadene države. Figueros ni sprejel poziva. Odgovoril je, da je njegov borbeni sedež najbrže znored. Na sliki: predsednik Somoza v »bojni opremi«.

Ameriško »miss mleka« so poslali v Pariz, kamor je prinesla 48-litrski vrč mleka, da bi s tem podprla sovražnika alkohola Mendès-Francea v

njegovi borbi za pitje mleka. Toda ker so to mleko zbrali v 48 ameriških državah in je potem še letelo čez »veliko lužo« in moralno čakati, da je Mendès-France izbojeval zmag, se je pač sesirilo. Ministrski predsednik je bil vseeno vesel povzročnosti, ki so jo mu izkazali onstran Oceana, posebno ker so mu jo izkazali po lepem osemnajstletnem dekletu. In ko je se je Eleanor Medley vrnila v Minnesota, je nosila s seboj 48 steklenic najboljšega francoskega šampanca kot povračilo za 48 litrov mleka.

Okno v svet

Podmorski helikopter

Predlansko in lansko leto so dosegli v potapljanju z globinskim batiskafom več rekordov. Batiskafi v sedanji obliki so se izkazali za primerne za doseg velikih globin, toda manj primerne za opazovanje življenja v njih. Zato je profesor August Piccard na svojem poslovilnem predavanju na univerzi v Bruslju napovedal gradnjo povsem drugačne ladje, ki jo je imenoval mezoskop (mezo-srednji, skafos-ladja, čoln), kajti z njo namerava proučevati srednje morske globine do kakih 2000 metrov.

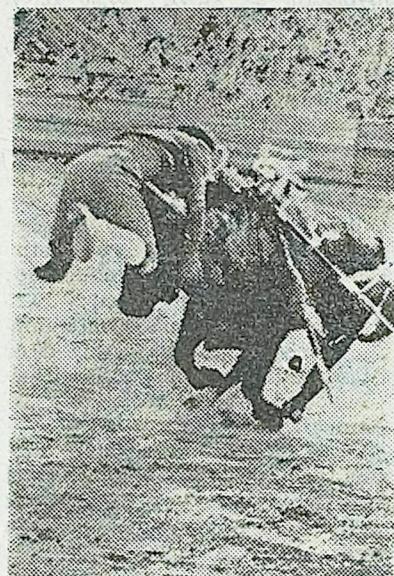
Sedanji batiskaf po svoji gradnji in po načinu delovanja spominja na zračni balon, mezoskop pa bo zgrajen po vzoru helikoptera. V bistvu bi to bila velika potapljalna krogla, ki nosi na zgornji strani horizontalni vijak velikih dimenzij, podobno pot helikopter. Krogla z vijakom in strojem, ki ga goni, ter z vsemi drugimi napravami in posad-

ko bi bila lažja od vode, tako da bi plavala na gladini, kadar se vijak ne vrte. Če se pa vijak vrte, se ladja potaplja, ustavlja v določeni globini ali pa dviga na površje. Če bi vijak motorja iz katerega koli vzroka odpovedal, bi ladja vzplavala na površje sama od sebe. V nasprotju z batiskafom ne zahteva mezoskop ogromnega nosača z bencinom, niti drugega balasta.

Spričo dejstva, da mora nositi ladja sebe, vijak in motorje ter vse druge, ne bi mogla biti zgrajena iz jeklakor batiskafa, temveč iz kake druge prav takoj uporne, a vendar lažje snovi. Piccard misli naj bi bilo to pleksi steklo, iz kakšnega so zgrajena okna na batiskafu. Teža tega stekla je 1,19, torej le malo prekaša gostoto vode. Krogla iz pleksi stekla, z dimenzijami sedanje jeklene krogle batiskafa, bi lahko nosila štiri tone, kar bi vsekakor zadostovalo za motorje in vijak, za akumulatorje, za posadko in za drugo opremo.

Taka krogla bi imela še drugo veliko prednost: dopuščala bi opazovanje na vse strani. Ker so stene zakrivljene, bi morali opazovalci v krogli nositi primerne naočnice, ki bi izenačili iz tega izvirajoči učinek.

Ceprav kulturni narodi vedno ostreje obsojajo bikoborbe in sploh vse podobne prireditve, se v mnogih krajih nočejno odpovedati zabavam te

vrste. Znane so španjolske »corrida«; zadnje čase pa so se našli tudi taki, ki bi ta »šport« radi razširili še drugod po svetu. V Manili na Filipinih se jim je to bolj slabo posrečilo. Namesto bika je bil to pot ţrtev »torero«, ki ga je razdražena žival nataknila na svoje močno rogovje.

DRAGO REHBERGER:

Morja široka cesta

10

Velički salon na C palubi ima prostora za 30 do 35 oseb, kabine z dvema posteljama, s toplo in hladno vodo, kopalnico, tuš na B palubi z morsko vodo, radio v salonu, skratka udobnost, da človeku ne more biti dolgočas, če se vozari mesec ali dva po morju. Če k temu pristojemo se odlično in obilno hrano in vse skupaj primerjam z letosnjimi cenami po dalmatinskih hotelih, potem primerjava edinočno izpadne v korist potovanja z ladjo.

Od Casablance do otoka Ušanta ob vhodu v Rokavski preliv smo že v Rokavskem prelivu. Končno se ne vidimo in zdi se mi, da ga še zlepja ne bomo videli. Nizki oblaki so nekajkrat zgrnejo še niže in plovemo v meglji, da komaj videti 200 metrov daleč.

Kar neugoden občutek, e pač, da smo na zelo prometnem področju in da se iz megle vsak tip lahko pojavi ladja, ki

Z A P I S K I
S P O T O V A N J A
P O S R E D O Z E M S K I H
I N A N G L E Š K I H
P R I S T A N I Š C I H

se ji bo težko izogniti. Tako vsaj jaz mislim. Vendar pravijo mornarji, da to ni nič. Dokler se s poveljniškega mosta še vidi pramec, stvar ni nevarna. In res nismo zasiši v gostejšu meglo, da bi bilo treba zmanjšati hitrost in oddiziati svarilne piske z ladijsko sireno. Dvakrat ali trikrat se megla še zgrnila okoli nas, nato pa se je polagoma zjasnilo in nastal. Je krasen sončni dan. Za smo na višini Brighton, znanega kopalista Londončanov. Plovemo blizu angleške obale, ki jo tudi kmalu zagedamo. Pri Dungenessu steji zasidrana ladja z napisom PILOT'S. To je ladja, na kateri so piloti, ki se vkrejajo na vsako ladjo, ki plove v Londonu ali pa skozi Rokavski preliv med Doverom in Calaisom. Pleva je namreč nevarna zarati stenljivih plitvin in sipin. Poleg tega znasa razlika med plimo in oseko okoli 7 metrov, kar je dovolj, da je plitvina za večjo ladjo lahko usodna. Naš pilot nas bo vodil do Gravesenda na Temzi, kamor bo

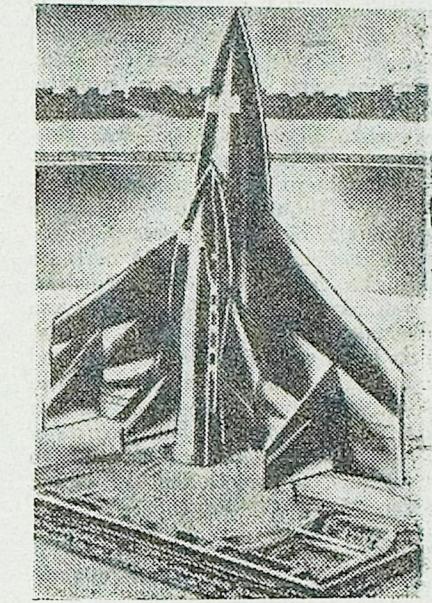
mo prispeli okoli šestih zvečer. Tam nas bo prevzel drug pilot, ki nas bo zopet vodil po Temzi do doka, kjer bomo izkrcali naš tovor. Anglezi pravijo kanalskim pilotom »blue water men« ali »može s sinje vode«, pilotom na Temzi pa »mud pilots« — »blatni piloti«. Naš »može s sinje vode« je prijazen, zelo dostopen možakor, ki se mu na sto metrov takoj vidi, da je Anglež. Nekdaj je bil kapitan, sedaj pa so mu poverili pilotajo na Kanalu, ki ga sicer poznata kot svoj žep, vendar mu služba zahteva dokajšnjo mero znanja, odločnosti in pa fizičnega napora. Pozimi, v viharjih, v meglah je služba precej odgovorna, ker plovba včasih klub vsem radarjem in radiogoniometrom po tem odseklu že nevarna. Pot sicer obeljeujejo boje s svetilniki in avtomatičnimi zvonci, tako da se sedaj peljemo kakar po cesti, v gosti megli ali pa v viharju je pa slika povsem drugačna. Vs., to mi razklada pilot na poveljnškem mostu, vmes pa od časa do časa odredi krmilarju smer. Ko se zopet zapleteva v pogovor o pravni plati pilotare, seže sinji mož ne nadoma v prsnih žep ter mi pomoli razglednico — Dubrovnik. Ko ga debelo gledam, mi pove, da mu jo je pred dvema dnevoma postal sin, ki potuje po Jugoslaviji. Kot najboljši dijak neke univerze je

Radijski oddajnik v cigaretni dozi. To je najnovije zanimivost radijske tehnike, ki pa še zaenkrat nima praktične vrednosti. Oddajnik je

namreč presibak in lahko oddaja samo na kratke razdalje. Pravijo, da bo z nadaljnimi izpopolnitvami nekega dne nastal iz tega nekak »zepni telefon«. Takrat bomo lahko vsak čas poklicali drugega »naročnika«, ne da bi se bilo treba jeziti na centrali in telefonistke.

V dobrini poldruži ur iz Londona v New York. Tako si zamisljajo potovanje konstruktorji rakete, ki jo vide na sliki. Seveda je to šele mo-

del, trdi pa, da je tehnika že toliko napredovala, da bo kmalu močno izvesti to zamisel. Raketa bo urejena za prevoz potnikov in bo dosegla na »krajših razdaljah«, kot je n. pr. London-New York, hitrost 6000 km na uro. Na daljših rečijah bo lahko svojo hitrost kar podvojila, tako da bo v dobrih treh urah obletela zemeljsko oblo.

SMEŠNICA

Pepi: »Tine mi je pravil, da je bil na lov in da je ustrelil osem zajev.«

Tone: »Meni je pa govoril o šestnajstih zajcih.«

Pepi: »Potem se mu gotovo zdi, da si ti še enkrat bolj neumen kot jaz!«

pa po nekodocela edsek, skalnat in bel. Znamenite Doverske čeri vstajajo iz morja in se dvigajo vse više. Sem pa tja, kjer obala ne pada v morje, vidimo omentne bunkarje s topovi, nad njimi pa že lezne stolpe z radarji. Ostanki ž minkule vojne, hkrati pa uporabni za bodočo. Dover oziroma njegovo pristanišče leži na visokem valobranu tako, da vidimo vrhove žerjavov in dimnike. Nad pristaniščem na položnem griču hiše temni, pročelj in rjavkastih krovov. Pilot nas opozori na svetilnik, ki stoji blizu trdnjav, in ki izvira še iz rimskih časov.

Roman Pharo mu pravijo Anglezi. Ta pravokotni in preprost stolp stoji tu že skoraj dva tisoč let in j. videl marsikateri dogodek iz angleške zgodovine: videl je odded Rimljancov in prihod Normanov, Hendrika V., ki se je vrnil iz Agincourta, videl poraženo Veliko Armando Spancev, Napoleonove grožnje, odhode in vracanje milijonov vojakov iz nestarih vojn, videl je Bleriot, kako j. pristal pri preletu Kanala, videl ladjice s poraženci pri Dunkerku, in videl, kako so mu grozili hudočni otroci Bleriotove ideje, v zadnjih vojnih. Obala, ki j. bila na začetku nizka, se pritegne navzgor. Na vrhu vajno zelenilo dreves, grmičevja in travnikov, rob